EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

مختارات من اقتضاء الصراط المستقيم مخالفة أصحاب الجحيم

Mukhtārāt min Iqtiḍā’ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm
mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm

Selecții din Urmarea căii drepte

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Selecții din „Urmarea căii drepte”

Selecție și însemnări de Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

مختارات من اقتضاء الصراط المستقيم مخالفة أصحاب الجحيم

Mukhtārāt min Iqtiḍāʾ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: مختارات من اقتضاء الصراط المستقيم مخالفة أصحاب الجحيم
Ediția I
© Traducerea în limba română: Institutul Tawhid, 2026.
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, Mukhtārāt min Iqtiḍāʾ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm, Muʾassasat al-Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn al-Khayriyyah, ediția a II-a, 1434 H.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Prefață 1
1 Selecții din Urmarea căii drepte 3
Introducere 3
Starea oamenilor înainte de Islam 4
Dovezile din Carte, Sunna și consens privind deosebirea de necredincioși și interzicerea imitării lor 12
Felurile neînțelegerii 15
Ce cuprinde porunca exprimată printr-un nume derivat 20
Foloase din cuvântarea Profetului de pe ʿArafāt 38
Consensul companionilor și al generațiilor următoare privind deosebirea de necredincioși 40
Deosebirea de calea diavolilor și de cei a căror religie nu este deplină, precum beduinii 50
Deosebirea dintre asemănarea cu necredincioșii și diavolii și asemănarea cu beduinii și ne-arabii 51
Răspunsul celui care invocă legea comunităților dinaintea noastră împotriva dovezilor despre asemănare 57
Trei categorii ale faptelor necredincioșilor și ale ne-arabilor ... 59
Nu este îngăduit să asistăm la sărbătorile creștinilor și ale evreilor 64
Sărbătoarea este un nume de gen 65
Sărbătorile necredincioșilor sunt multe și felurite 65
Postul în zilele sărbătorilor necredincioșilor 68
Celelalte sărbători și adunări periodice născocite în religie 69
Al doilea temei pentru condamnarea prilejurilor și sărbătorilor religioase inventate: stricăciunea pe care o aduc religiei 74
Sărbătorile inventate legate de anumite timpuri 75
Sărbătorile inventate legate de anumite locuri 78
Al doilea fel de locuri 79
Celelalte acte de adorare nu se săvârșesc la morminte 81
Dintre lucrurile oprite: zăbovirea și locuirea lângă mormânt ... 81
Spusele învățaților despre locurile în care au stat profeții și despre mersul cu țintă la ele 81

Despre al-Masjid al-Aqṣā 85
Temeiul religiei musulmanilor 85
Glosar 88
Bibliografie 90
Indice 91

Prefață

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان وسلم تسليما

Lauda Îi aparține lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne întoarcem cu căință la El. Căutăm adăpost la Allah de răul din noi înșine și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu îl poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu îl poate călăuzi. Mărturisesc că nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, lui, familiei sale, companionilor săi și celor care îi urmează cu bunătate.

Acestea fiind spuse:

Acestea sunt selecții din cartea Iqtiḍāʾ al-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafata aṣḥāb al-jaḥīm — Urmarea căii drepte prin

deosebirea de oamenii Iadului —, scrisă de șeicul Islamului Ibn Taymiyya, Allah să aibă milă de el.[1]

Am început să o citim în luna Dhū al-Qaʿda din anul 1393 H. Îi cerem lui Allah să ne facă să dobândim folos din ea. În aceste selecții am indicat numerele paginilor din ediția a doua, tipărită de Maṭbaʿat al-Sunna al-Muḥammadiyya pe cheltuiala lui Manṣūr ibn ʿAbd al-ʿAzīz Āl Saʿūd. Când scriem punctele (...), înseamnă că din text au fost omise unele cuvinte, întrucât nu era nevoie de ele. Uneori schimbăm formularea autorului pentru a o prescurta. Când spunem *«Spun:»*, cuvintele care urmează ne aparțin. Dacă punem între paranteze un cuvânt care nu face parte din textul Cărții sau al Sunnei, acesta este un adaos al nostru.

Îi cerem lui Allah Preaînaltul să ne facă pe noi și pe musulmani să dobândim folos din ea. El este Darnic și Generos.

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

1 Cuprinsul originalului arab a fost alcătuit și redactat de șeicul nostru Ibn ʿUthaymīn, Allah Preaînaltul să aibă milă de el.

1 Selecții din Urmarea căii drepte

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus:[2]

Introducere

Acestea fiind spuse: am oprit imitarea necredincioșilor în sărbătorile lor, fie vorbind din proprie inițiativă, fie răspunzând la întrebări. Am arătat o parte din relatările vechi și din dovezile Legii referitoare la aceasta și am explicat câte ceva din înțelepciunea Legii în privința deosebirii de calea necredincioșilor... Apoi am aflat că unii oameni s-au mirat de aceasta și au socotit-o stranie, pentru că se împotrivește unui obicei cu care crescuseră. S-au sprijinit în această privință pe enunțuri generale și neîngrădite, pe care le-au luat drept temei. Unul dintre prieteni mi-a cerut atunci să aștern câteva însemnări care să arate fundamentul acestei chestiuni, datorită folosului ei mare și general și din pricina încercării care i-a cuprins pe mulți oameni în această privință, până când au ajuns într-un fel de epocă a ignoranței.

Nu credeam că cineva care a pătruns în jurisprudență, a cunoscut îndrumările și scopurile Legii și a văzut raționamentele și chestiunile juriștilor s-ar putea îndoi de aceasta. Mai mult, nu credeam că un om în inima căruia s-a statornicit credința și la

2 Este șeicul Islamului Taqī al-Dīn Abū al-ʿAbbās Aḥmad ibn ʿAbd al-Ḥalīm ibn Majd al-Dīn Abī al-Barakāt ʿAbd al-Salām ibn ʿAbd Allāh ibn Abī al-Qāsim ibn al-Khaḍir ibn Muḥammad ibn Taymiyya, al-Ḥarrānī, apoi al-Dimashqī. S-a născut în anul 661 H și a murit în anul 728 H. Allah să-l cuprindă în mila și mulțumirea Sa cea largă, să-l primească în grădinile Sale întinse și să-l răsplătească cu bine pentru Islam și musulmani. Numeroase cărți și tratate au fost dedicate biografiei sale. Vezi: al-Dhayl ʿalā ṭabaqāt al-Ḥanābila de Ibn Rajab, Allah să aibă milă de el (4/491); Tadhkirat al-ḥuffāẓ de al-Dhahabī, Allah să aibă milă de el (4/1496); al-Durar al-kāmina fī aʿyān al-miʾa al-thāmina de Ibn Ḥajar, Allah să aibă milă de el (1/144).

care a ajuns adevărul Islamului — că el este religia lui Allah, în afara căreia nu este acceptată de la nimeni vreo altă religie —, odată ce i s-a atras atenția asupra acestui înțeles (adică asupra rostului deosebirii de calea necredincioșilor), nu s-ar trezi la cea mai mică atenționare, prin viața inimii și sănătatea credinței sale. Căutăm însă adăpost la Allah de rugina inimilor și de patimile sufletelor, care împiedică recunoașterea și urmarea adevărului.

Starea oamenilor înainte de Islam

Pe scurt, necredința evreilor își are originea în faptul că nu au lucrat potrivit cunoașterii lor: ei cunosc adevărul, dar nu îl urmează. Necredința creștinilor își are originea în faptul că au lucrat fără cunoaștere: ei se străduiesc în felurite acte de adorare care nu au fost legiferate de Allah. De aceea, predecesori precum Sufyān ibn ʿUyayna și alții spuneau: cel dintre învățații noștri care se strică seamănă cu evreii, iar cel dintre adoratorii noștri care se strică seamănă cu creștinii. Profetul a vestit că vor exista în comunitatea sa oameni care se vor asemăna evreilor, creștinilor, perșilor și romanilor. Aceasta nu se referă la întreaga comunitate; dimpotrivă, de la el s-au transmis pe numeroase căi cuvintele:

لا تزال طائفة من أمتي ظاهرة على الحق

„Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr.”[3]

Al-Bukhārī (7311); Muslim (1920)

Voi arăta unele dintre lucrurile în care oamenii Cărții și ne-arabii au căzut și cu care a fost încercată această comunitate, pentru ca musulmanul dreptcredincios să se ferească de abaterea

3 Relatat de al-Bukhārī, Cartea ținerii strânse de Carte și Sunna, capitolul despre cuvintele Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace: «Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu...», nr. 7311; și de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre cuvintele Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace: «Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu...», nr. 1920.

de la calea cea dreaptă spre calea celor asupra cărora s-a coborât mânia sau a celor rătăciți.

1. Invidia

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ لَوْ يَرُدُّونَكُم مِّنۢ بَعْدِ إِيمَٰنِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِم﴾

„Mulți dintre oamenii Cărții ar dori să vă întoarcă, după credința voastră, la necredință, din invidia care se află în ei înșiși."

Coran 2:109

Unii dintre cei care se socotesc oameni ai cunoașterii, dar și alții, pot fi încercați de un fel de invidie față de acela pe care Allah l-a călăuzit spre o cunoaștere folositoare sau spre o faptă dreaptă. În această privință, invidia ține de purtarea celor asupra cărora s-a coborât mânia.

2. Zgârcenia

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ﴾

„Cei care sunt zgârciți, le poruncesc oamenilor zgârcenia și ascund ceea ce Allah le-a dăruit din harul Său."

Coran 4:37

I-a descris drept zgârciți atât în privința cunoașterii, cât și în privința averii. Apoi a amintit mai multe versete și a spus: i-a descris pe cei asupra cărora s-a coborât mânia ca ascunzând cunoașterea uneori din zgârcenie, alteori pentru a primi în schimbul dezvăluirii ei un câștig lumesc, iar alteori de teamă că

ceea ce ar arăta ar fi folosit drept dovadă împotriva lor. Grupuri dintre cei care se socotesc oameni ai cunoașterii au fost încercate de aceasta. Unul ascunde cunoașterea din zgârcenie, pentru ca altcineva să nu dobândească din meritul ei ceea ce a dobândit el. Altul o schimbă pe conducere sau pe avere și se teme că, dezvăluind-o, și-ar pierde din poziție ori din avere. Un altul se împotrivește cuiva într-o chestiune și ascunde acea parte a cunoașterii care ar constitui o dovadă în favoarea celui cu care se află în dezacord, chiar dacă nu s-a dovedit că acesta greșește.

3. Neacceptarea adevărului când se împotrivește celui urmat

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُواْ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ نُؤْمِنُ بِمَآ أُنزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَآءَهُۥ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ﴾

„Când li se spune: «Credeți în ceea ce a pogorât Allah!», ei spun: «Credem în ceea ce ne-a fost pogorât nouă», și nu cred în ceea ce este dincolo de aceasta, deși este adevărul care întărește ceea ce au ei.”

Coran 2:91

Aceasta după ce spusese:

﴿وَكَانُواْ مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ﴾

„Iar mai înainte cereau biruință asupra celor care nu credeau.”

Coran 2:89

I-a descris pe evrei ca refuzând să i se supună Profetului pe care îl așteptau, atunci când el a venit dintr-un alt grup decât acela pe care îl doreau. Ei acceptă adevărul numai de la grupul căruia îi aparțin, deși nu urmează nici ceea ce le-ar fi obligatoriu potrivit propriei credințe. Mulți dintre cei care se alătură unui anumit grup al cunoașterii sau religiei — dintre adepții jurisprudenței și

ai sufismului — sunt încercați de aceasta: ei acceptă din religie numai ceea ce vine de la grupul lor. Religia Islamului impune însă urmarea adevărului fără această îngrădire, atât în transmitere, cât și în înțelegere, fără a desemna o anumită persoană sau un anumit grup, în afara Trimisului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace.

4. Răstălmăcirea cuvintelor

Allah Preaînaltul a spus:

﴿مِّنَ ٱلَّذِينَ هَادُواْ يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ﴾

„Printre cei care au îmbrățișat iudaismul sunt unii care răstălmăcesc cuvintele de la locurile lor."

Coran 4:46

Și a spus:

﴿وَإِنَّ مِنۡهُمۡ لَفَرِيقٗا يَلۡوُۥنَ أَلۡسِنَتَهُم بِٱلۡكِتَٰبِ لِتَحۡسَبُوهُ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ وَمَا هُوَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ﴾

„Printre ei este un grup care își răsucește limbile când citește Cartea, ca voi să socotiți că ceea ce rostesc face parte din Carte, deși nu face parte din Carte. Ei spun: «Aceasta este de la Allah», deși nu este de la Allah, și spun minciuni despre Allah, cu bună știință."

Coran 3:78

Răstălmăcirea a fost explicată atât ca denaturare a interpretării, cât și ca modificare a textului revelat. Grupuri din această comunitate au fost încercate de amândouă. Mulți oameni denaturează cuvintele Trimisului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și transmit hadithuri cu formulări respinse, chiar dacă marii cunoscători ai hadithului le resping. Unii au încercat chiar să modifice textul revelat — deși aceasta nu le-a fost cu putință —, așa cum unul dintre ei a citit:

وَكَلَّمَ اللَّهَ مُوسَى تَكْلِيمًا

„Și lui Allah i-a vorbit Moise, în chip deslușit.”

5. Exagerarea în privința făpturilor

Allah Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ إِنَّمَا ٱلۡمَسِيحُ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ رَسُولُ ٱللَّهِ وَكَلِمَتُهُۥٓ﴾

„O, oameni ai Cărții! Nu întreceți măsura în religia voastră și nu spuneți despre Allah decât adevărul! Mesia, ʿĪsā, fiul Mariei, este numai Trimisul lui Allah și Cuvântul Său.”

Coran 4:171

Unele grupuri de adoratori și de sufiți rătăciți au căzut în exagerarea privitoare la profeți și la oamenii drepți, până când mulți dintre ei au amestecat învățături mai urâte decât spusele creștinilor.

6. Ascultarea făpturilor prin încălcarea poruncilor lui Allah

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلۡمَسِيحَ ٱبۡنَ مَرۡيَمَ﴾

„I-au luat pe învățații și călugării lor drept domni în locul lui Allah, precum și pe Mesia, fiul Mariei."

Coran 9:31

Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a explicat că aceștia le-au declarat permis ceea ce era oprit și le-au oprit ceea ce era permis, iar ei i-au ascultat. Mulți dintre feluritele grupuri de adoratori urmează, în tot ce le poruncește, pe câte unul dintre cei pe care îi preamăresc, chiar dacă porunca lui face permis ceea ce este oprit sau oprește ceea ce este permis.

7. Monahismul

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَرَهۡبَانِيَّةً ٱبۡتَدَعُوهَا مَا كَتَبۡنَٰهَا عَلَيۡهِمۡ إِلَّا ٱبۡتِغَآءَ رِضۡوَٰنِ ٱللَّهِ﴾

„Cât despre monahismul pe care l-au născocit, Noi nu li l-am prescris, ci ei l-au ales căutând mulțumirea lui Allah."

Coran 57:27

Grupuri dintre musulmani au fost încercate de acest monahism născocit, despre care Allah este Știutor.

8. Construirea de moschei peste morminte

Allah Preaînaltul a spus:

﴿قَالَ ٱلَّذِينَ غَلَبُوا۟ عَلَىٰٓ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾

„Cei a căror părere a biruit în privința lor au spus: «Vom ridica deasupra lor un loc de rugăciune.»”

Coran 18:21

Mulți din această comunitate au fost încercați de aceasta, în ciuda interdicției Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, chiar la vremea când părăsea această lume.

9. Luarea glasurilor melodioase și a imaginilor frumoase drept practică religioasă

Religia celor rătăciți se sprijină în mare parte pe acestea, iar în religia lor nu se preocupă de ceva mai mult decât de intonarea melodioasă a glasurilor. Apoi găsești grupuri din această comunitate încercate de luarea ascultării desfătătoare a poeziilor, a vocilor și a imaginilor frumoase drept mijloc de îndreptare a inimilor și a stărilor sufletești, ceea ce se aseamănă în unele privințe cu starea celor rătăciți.

10. Fiecare grup îl declară rătăcit pe celălalt

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ لَيْسَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ عَلَىٰ شَىْءٍ وَقَالَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ لَيْسَتِ ٱلْيَهُودُ عَلَىٰ شَىْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ ٱلْكِتَـٰبَ﴾

„Evreii spun: «Creștinii nu au niciun temei», iar creștinii spun: «Evreii nu au niciun temei», deși ei citesc Cartea.”

Coran 2:113

Îi găsești pe mulți dintre juriști socotindu-i pe sufiți și pe adoratori numai niște neștiutori și negăsind în calea lor nici

cunoaștere, nici călăuzire. Îi vezi, de asemenea, pe mulți sufiți și oameni ai sărăciei ascetice socotind Legea și cunoașterea ca neînsemnând nimic și considerând că legarea de ele te îndepărtează de Allah, Puternic și Măreț. Părerea dreaptă este însă aceasta: ceea ce este în acord cu Cartea și Sunna, fie aici, fie acolo, este adevăr, iar ceea ce se împotrivește Cărții și Sunnei, fie aici, fie acolo, este fals.

Cât despre asemănarea cu perșii și romanii, în această comunitate au pătruns lucruri care nu îi sunt ascunse unui om care cunoaște Islamul și ceea ce s-a întâmplat în el.

Calea cea dreaptă cuprinde lucruri lăuntrice, aflate în inimă — convingeri, voințe și altele —, precum și lucruri vădite: cuvinte și fapte care pot fi acte de adorare ori obiceiuri privitoare la hrană, îmbrăcăminte, căsătorie, locuință, întâlnire și despărțire, călătorie, ședere, urcarea pe un mijloc de transport și altele. Între aceste lucruri lăuntrice și cele vădite există, fără îndoială, o legătură: simțămintele și stările inimii cer anumite lucruri vădite, iar faptele vădite nasc în inimă simțăminte și stări.

Allah l-a trimis pe robul și Trimisul Său Muḥammad, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace... În înțelepciunea Sa, i-a legiferat fapte și cuvinte care se deosebesc de calea celor asupra cărora s-a coborât mânia și a celor rătăciți și i-a poruncit să se deosebească de ei în purtarea vădită, chiar dacă multor oameni nu le apare răul aflat în aceasta. Printre motive se numără:

a) Participarea la aceeași purtare vădită naște asemănare și potrivire între cei care se aseamănă, iar aceasta duce la concordanță în purtări și fapte.

b) Deosebirea în purtarea vădită creează o distanțare care cere despărțirea de cauzele mâniei și de pricinile rătăcirii... Cu cât inima este mai vie și cunoaște mai bine Islamul, atât în lăuntru, cât și în afară... cu atât simte mai deplin deosebirea de evrei și de creștini și este mai îndepărtată de purtările lor care există la unii musulmani.

c) Participarea la purtarea lor vădită duce la amestecul vădit, până când dispare deosebirea exterioară dintre cei călăuziți și bineplăcuți și cei asupra cărora s-a coborât mânia sau cei rătăciți.

Aceasta atunci când purtarea vădită ar fi pur și simplu îngăduită dacă ar fi desprinsă de asemănarea cu ei. Dacă ea ține însă de cauzele necredinței lor, atunci este o ramură a ramurilor necredinței, iar a fi în acord cu ei în ea înseamnă a fi în acord cu un fel al neascultării lor.

Dovezile din Carte, Sunna și consens privind deosebirea de necredincioși și interzicerea imitării lor

Porunca de a fi în acord cu un grup într-un anumit lucru poate fi dată fie pentru că acel lucru este folositor în sine, fie pentru că se urmărește acordul cu ei, chiar dacă în lucrul însuși nu se află un folos.

În primul caz, lucrul este urmărit în sine, iar exprimarea poruncii prin acordul cu ei ține de arătare și de indicare: faptul că ei au acel acord este o dovadă a folosului aflat în lucru.

În al doilea caz, acordul este urmărit pentru altceva. Știm că avem folos din însăși urmarea Trimisului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și a primilor înaintași dintre emigranți și ajutoare, în fapte care poate nu ne-ar aduce folos dacă nu le-ar fi făcut ei. Urmarea lor în aceste fapte naște însă iubire pentru ei și apropierea inimilor noastre de ale lor și ne îndeamnă să fim în acord cu ei și în alte lucruri.

Porunca de a fi în acord cu ei poate urmări amândouă aceste lucruri: folosul lucrului în sine și folosul urmăririi lor în el. Acesta este cazul cel mai des întâlnit în lucrurile în care s-a poruncit să fim în acord cu ei.

Aceeași împărțire se aplică poruncii de a ne deosebi de un grup într-un anumit lucru: faptul de a fi în acord cu necredincioșii în anumite fapte ne poate dăuna, chiar dacă nu ne-ar dăuna să le facem dacă nu le-ar face ei.

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ثُمَّ جَعَلْنَٰكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ فَٱتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ
ج
أَهْوَآءَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا۟ عَنكَ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا
صلے
وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۖ وَٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلْمُتَّقِينَ﴾

„Apoi te-am așezat pe o cale limpede a poruncii. Urmeaz-o și nu urma patimile celor care nu știu! Ei nu îți vor fi de niciun folos în fața lui Allah. Cei nedrepți sunt aliați unii altora, iar Allah este Ocrotitorul celor evlavioși.”

Coran 45:18-19

În *«cei care nu știu»* intră oricine se împotrivește Legii Sale. Patimile lor cuprind tot ceea ce doresc și purtarea lor vădită, care izvorăște din cerințele și urmările religiei lor false. De aceea, necredincioșii se bucură când musulmanii le seamănă în unele lucruri și ar dori să plătească sume mari pentru a dobândi aceasta. Chiar presupunând că fapta nu ar ține de urmarea patimilor lor, deosebirea de ei este mai hotărâtoare în împotrivirea față de patimile lor și ajută mai mult la dobândirea mulțumirii lui Allah prin părăsirea lor.

Binele recunoscut: un nume care cuprinde tot ceea ce Allah iubește din credință și din fapta dreaptă.

Răul: un nume care cuprinde tot ceea ce Allah urăște și a interzis.

Zakāt: deși, în uzul religios, termenul a ajuns să desemneze zakāt-ul obligatoriu, el este un nume pentru orice folos adus făpturilor, fie trupește, fie prin avere.

Rugăciunea: cuprinde rugăciunea obligatorie și pe cea voluntară, iar în ea poate intra orice pomenire a lui Allah Preaînaltul.

Spun: aceasta se întemeiază pe faptul că ea este o legătură cu Allah; orice pomenire a lui Allah Preaînaltul este o legătură cu El. Ibn Masʿūd a spus:

ما دمت تذكر الله فأنت في صلاة

„Câtă vreme Îl pomenești pe Allah, ești în rugăciune.”[4]
Ibn Masʿūd

S-a spus că în cuvintele Sale:

﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ﴾

„Și vor avea parte de o pedeapsă neîncetată.”
Coran 5:37

se află o trimitere la durerile sufletești care i-au însoțit în această lume și îi însoțesc în Viața de Apoi: neliniște, tristețe, împietrire, întunecarea inimii și neștiință. Necredința și păcatele aduc dureri imediate și de durată, pe care Allah le știe. De aceea, cei mai mulți dintre acești oameni nu se simt bine în viață fără lucruri care le înlătură judecata sau le distrag inimile: consumul unei băuturi îmbătătoare, privirea unui divertisment, ascultarea unor glasuri desfătătoare și altele asemenea.

Stricarea religiei se produce fie printr-o credință falsă și prin vorbirea pe temeiul ei — cum sunt născocirile religioase și altele asemenea —, fie prin fapte care se împotrivesc unei credințe corecte, cum este neascultarea prin fapte și altele asemenea.

Apoi a amintit discuția despre ispita femeilor.

4 Ibn Taymiyya îl atribuie aici lui Ibn Masʿūd, iar în Majmūʿ al-fatāwā (14/215) îl atribuie lui Abū al-Dardāʾ.

Felurile neînțelegerii

Potrivit celor arătate de Allah în Coran, neînțelegerea este de două feluri. Într-unul dintre ele, amândouă părțile sunt mustrate, așa cum se spune în cuvintele Sale:

﴿وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ﴾

„Ei vor continua să se afle în neînțelegere, în afara celor de care Domnul tău S-a îndurat."

Coran 11:118-119

Acest fel de neînțelegere are uneori drept pricină stricarea intenției din suflete, prin nedreptate, invidie, dorința de a fi deasupra celorlalți și altele asemenea. Alteori, pricina este neștiința celor care se află în dezacord cu privire la adevărata natură a chestiunii în care se contrazic, necunoașterea dovezii prin care unul l-ar putea călăuzi pe celălalt ori necunoașterea de către unul a adevărului pe care îl are celălalt.

În esență, neînțelegerea[5] este de două feluri: deosebire între variante și contradicție. Deosebirea între variante are mai multe chipuri:

a) Fiecare dintre cele două afirmații ori fapte este un adevăr legiferat, ca deosebirile dintre lecturile Coranului și dintre formele chemării și ale anunțului de începere a rugăciunii, precum și alte lucruri care au fost toate legiferate, chiar dacă s-a spus că unele forme sunt mai bune decât altele. Totuși, găsești multe grupuri din comunitate ajungând din pricina unor asemenea deosebiri până la luptă, ceea ce este cu totul oprit. Iar cel care nu ajunge până la luptă poate purta în inimă patimă pentru una dintre aceste variante și se poate îndepărta de cealaltă ori o poate interzice, intrând astfel în ceea ce Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a interzis.

5 Se referă la acel fel de neînțelegere în care amândouă părțile sunt mustrate. Ibn ʿUthaymīn, Allah să aibă milă de el.

b) Fiecare dintre cele două afirmații exprimă același înțeles ca cealaltă, dar deosebirea se află în formulare, ca în deosebirile dintre expresiile definițiilor, explicațiilor și altele asemenea. Neștiința și nedreptatea fac însă ca unul dintre grupuri să-l osândească pe celălalt.

c) Fiecare dintre cele două afirmații are un înțeles diferit de al celeilalte, fără a o contrazice. Totuși, de aici se nasc multe neînțelegeri și dispute.

d) Amândouă căile sunt legiferate și bune în religie, dar un om ori un grup urmează o cale, iar alt om ori alt grup urmează cealaltă cale; apoi se nasc neînțelegeri și dispute.

Neștiința sau nedreptatea duc la osândirea uneia dintre ele ori la preferarea celeilalte fără o intenție dreaptă, fără cunoaștere ori fără intenție.

În această categorie, pe care am numit-o deosebire între variante, fiecare dintre cei aflați în dezacord are dreptate, fără îndoială. Mustrarea cade însă asupra celui care îl nedreptățește pe celălalt. Cele mai multe neînțelegeri care duc comunitatea la dușmănie, ură, vărsare de sânge și însușirea averilor pe care ajung să le socotească îngăduite sunt din această categorie.

Cât despre contradicție, ea există când fiecare dintre cele două afirmații o exclude pe cealaltă... Aici chestiunea este mai grea. Vezi că mulți dintre cei care se contrazic au în spusele adversarului lor atât adevăr, cât și falsitate, dar resping întreaga lui afirmație. Ei ajung astfel să greșească în respingerea unei părți, după cum adversarul lor greșește în a susține o parte. Am văzut aceasta la mulți dintre oamenii Sunnei în chestiunile predestinării, atributelor și companionilor, precum și la mulți juriști în chestiunile de jurisprudență. În ce îi privește pe adepții născocirilor religioase, lucrul este vădit la ei.

Al doilea fel de neînțelegere arătat în Coran este acela în care una dintre cele două părți este lăudată — cea a credincioșilor —, iar cealaltă este osândită, după cum se spune în cuvintele Sale:

﴿وَلَٰكِنِ ٱخْتَلَفُوا۟ فَمِنْهُم مَّنْ ءَامَنَ وَمِنْهُم مَّن كَفَرَ﴾

„Dar s-au aflat în neînțelegere: unii dintre ei au crezut, iar alții nu au crezut."

Coran 2:253

ثم الاختلاف قد يكون في التنزيل والحروف كما في حديث ابن مسعود رضي الله عنه حين سمع رجلا يقرأ آية سمع النبي صلى الله عليه وسلم يقرأ بخلافها فأخذ بيده إلى النبي صلى الله عليه وسلم وذكر ذلك فعرفت في وجهه الكراهية وقال

Neînțelegerea poate privi textul revelat și formele de lectură, așa cum se arată în hadithul lui Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el. Acesta a auzit un om recitând un verset într-un alt fel decât îl auzise el recitat de Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. L-a luat de mână și l-a dus la Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, căruia i-a povestit aceasta. Pe chipul lui s-a văzut dezaprobarea, iar el a spus:

Al-Bukhārī (2410)

كلاكما محسن ولا تختلفوا فإن من كان قبلكم اختلفوا فهلكوا

„Amândoi ați făcut bine. Nu vă aflați în neînțelegere, căci cei de dinaintea voastră s-au aflat în neînțelegere și au pierit.”[6]

Al-Bukhārī (2410)

Neînțelegerea poate privi, de asemenea, interpretarea. Cel mai adesea, ea se produce pentru că oamenii încep să se certe asupra unui lucru înainte de a-l stăpâni bine și de a-i cuprinde toate laturile și aspectele.

S-a arătat, așadar, că asemănarea acestei comunități cu evreii, creștinii, perșii și romanii ține de ceea ce Allah și Trimisul Său au osândit. Să nu se spună: dacă deja Cartea și Sunna au arătat că aceasta se va întâmpla, ce folos mai are interzicerea ei?

Răspunsul este că, de asemenea, Cartea și Sunna au arătat că în această comunitate va rămâne mereu un grup ținându-se strâns de adevăr. Interdicția îi sporește numărul, îl trezește și îi mărește credința. Chiar presupunând că toți oamenii ar cădea în această asemănare, folosul interdicției ar fi ca ei să cunoască faptul că Allah o urăște și să creadă aceasta. Acesta este un bine, chiar dacă nu îl pun în faptă. Omul poate cere iertare pentru păcat, deși încă stăruie în el, poate face fapte bune care îl șterg sau șterg o parte din el, îl poate micșora ori i se poate slăbi dorința de a-l căuta, dacă știe că este un rău.

6 Relatat de al-Bukhārī, Cartea litigiilor, capitolul despre aducerea înaintea judecătorului, urmărirea datornicului și litigiul dintre un musulman și un evreu, nr. 2410.

Chiar presupunând că oamenii nu părăsesc răul și nu recunosc că el este rău, aceasta nu împiedică transmiterea mesajului și lămurirea cunoașterii. Obligația de a transmite nu cade, nici obligația de a porunci și de a interzice, potrivit uneia dintre cele două relatări de la Aḥmad. Aceasta este și părerea multor oameni ai cunoașterii. Lăudat fie Allah, rămâne așa cum a vestit Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace:

لا تزال من أمته طائفة ظاهرة على الحق حتى يأتي أمر الله

„Din comunitatea sa va rămâne mereu un grup biruitor pe adevăr, până când va veni porunca lui Allah."[7]

Relatarea menționată anterior

Aceasta nu privește numai chestiunea de față, ci se aplică oricărui rău despre care cel vrednic de crezare a vestit că se va întâmpla.

Alierea și afecțiunea țin de inimă, dar deosebirea vădită ajută la ruperea legăturilor de susținere cu necredincioșii și la deosebirea de ei.

Asemănarea vădită cu ei, chiar dacă nu ar fi un mijloc și o pricină, apropiată ori îndepărtată, spre vreun fel de aliere și afecțiune, tot nu aduce folosul distanțării și al deosebirii, deși îndeamnă la un fel de legătură, așa cum cere firea și cum arată obiceiul. De aceea, predecesorii — Allah să fie mulțumit de ei — foloseau aceste versete drept dovadă pentru a nu apela la ajutorul lor în funcțiile de autoritate.

7 Referința acestui hadith a fost indicată anterior.

Imamul Aḥmad a relatat, printr-un lanț autentic, de la Abū Mūsā al-Ashʿarī, Allah să fie mulțumit de el, că acesta a spus:

قلت لعمر رضي الله عنه إن لي كاتبا نصرانيا قال ما لك قاتلك الله أما سمعت الله يقول يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوۡلِيَآءَۘ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ ألا اتخذت حنيفا قلت يا أمير المؤمنين لي كتابته وله دينه قال لا أكرمهم إذ أهانهم الله ولا أعزهم إذ أذلهم الله ولا أدنيهم إذ أقصاهم الله

„I-am spus lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el: «Am un scrib creștin.» El a spus: «Ce este cu tine? Allah să te piardă! Nu L-ai auzit pe Allah spunând: „O, voi cei care credeți! Nu-i luați pe evrei și pe creștini drept aliați; ei sunt aliați unii altora”? De ce nu ai ales un dreptcredincios?» Am spus: «O, conducător al credincioșilor! Eu am parte de scrisul lui, iar religia îi aparține lui.» El a spus: «Nu îi cinstesc după ce Allah i-a înjosit, nu le dau putere după ce Allah i-a umilit și nu îi apropii după ce Allah i-a îndepărtat.»”

Relatarea lui Abū Mūsā al-Ashʿarī, transmisă de Aḥmad

Ce cuprinde porunca exprimată printr-un nume derivat

Când fapta poruncită este exprimată printr-un cuvânt derivat dintr-un înțeles mai general, atunci înțelesul din care derivă acel cuvânt trebuie, la rândul său, să fie urmărit. Aceasta se vede din mai multe privințe:

a) Când porunca este legată de un nume derivat dintr-un anumit înțeles, acel înțeles este pricina judecății, ca în cuvintele Sale:

﴿فَٱقۡتُلُواْ ٱلۡمُشۡرِكِينَ﴾

„Ucideți-i pe politeiști."
Coran 9:5

Pricina acestei porunci este politeismul, deoarece numele *«politeişti»* derivă din el.
b) Toate verbele sunt derivate. Când se poruncește o faptă, însuși sensul exprimat de numele verbal al acelei fapte este urmărit prin poruncă, precum în cuvintele Sale:

﴿وَأَحۡسِنُوٓاْ﴾

„Și faceți bine!"
Coran 2:195

Facerea de bine este, așadar, un lucru urmărit prin poruncă.
c) Trecerea de la cuvântul care numește fapta anume la un cuvânt cu un înțeles mai general trebuie să aibă un folos, precum trecerea de la *«vopsiți-vă»* la *«deosebiți-vă de ei»*.[8] Altfel, ar fi fost mai potrivit să se folosească termenul precis, care corespunde faptei anume, decât un termen general prin care să se urmărească numai acel lucru particular.

---

8 Cartea, Sunna Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și a califilor săi dreptcălăuziți au arătat deosebirea de ei și părăsirea imitării lor. În cele două culegeri Ṣaḥīḥ, de la Abū Hurayra, se relatează că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

إن اليهود والنصارى لا يصبغون فخالفوهم

„Evreii și creștinii nu își vopsesc părul, așadar deosebiți-vă de ei."
Al-Bukhārī și Muslim, de la Abū Hurayra

Ibn ʿUthaymīn, Allah să aibă milă de el.

d) Cunoașterea generalului implică o cunoaștere a particularului, iar urmărirea înțelesului general cere urmărirea celui particular. Când afli porunca de a ne deosebi de necredincioși și știi că ei nu își vopsesc părul, afli și porunca de a-l vopsi, întrucât aceasta intră în înțelesul general, care este deosebirea de ei.

e) Judecata a fost legată de însușire prin particula fa-, în cuvintele *«așadar, deosebiți-vă de ei»*, ceea ce arată că acea însușire este pricina judecății. O lămurește și faptul că, dacă scopul deosebirii nu ar avea vreo înrâurire asupra vopsirii, menționarea lor nu ar fi adus niciun folos și s-ar fi spus numai: *«Vopsiți-vă.»*

Deși aceasta arată că deosebirea de ei este un lucru urmărit de Lege, nu exclude faptul că în însăși fapta prin care ne deosebim de ei se poate afla un folos urmărit, pe lângă folosul deosebirii. Aici există două lucruri:

Primul: însăși deosebirea de ei aduce folos și bine robilor credincioși ai lui Allah, prin despărțirea și distanțarea pe care le cuprinde, care nasc îndepărtarea de faptele oamenilor Iadului. Din acest folos nu i se arată nimic omului înainte ca inima să-i fie luminată și să vadă însușirile celor asupra cărora s-a coborât mânia și ale celor rătăciți: boala inimii, al cărei rău este mai mare decât răul bolilor trupești.

Al doilea: însăși calea și purtarea pe care le urmează ei pot fi vătămătoare ori lipsite de folos; de aceea sunt interzise și se poruncește contrariul lor, în care se află folosul și desăvârșirea. Nu există ceva din lucrurile lor care să nu fie vătămător ori lipsit de desăvârșire... Nu se poate ca vreunul dintre lucrurile lor să fie pe deplin desăvârșit.

Chiar și măiestria cu care își rânduiesc unele treburi lumești poate fi vătămătoare pentru Viața de Apoi sau pentru lucruri lumești mai însemnate. Deosebirea de ei ne aduce, așadar, îndreptare.

Necredința este boala inimii. Când inima este bolnavă, niciun mădular nu este întru totul sănătos. Îndreptarea cere să nu te asemeni celui cu inima bolnavă în vreunul dintre lucrurile sale.

Chiar dacă nu îți este vădită boala din acel mădular, îți este de ajuns să știi că stricarea temeliei se răsfrânge negreșit asupra ramurii. Cel care ia seama la aceasta poate cunoaște o parte din înțelepciunea pe care Allah o arată. Omul a cărui inimă este bolnavă se poate însă îndoi de porunca de a ne deosebi de ei, pentru că folosul ei nu îi este limpede.

Dacă se spune: *«Porunca de a ne deosebi de ei privește numai deosebirea în sine, fără a avea un caracter general; este de ajuns să ne deosebim în ceva»*, spun: această obiecție este adusă de unii dintre teologii speculativi împotriva caracterului general al faptelor poruncite și îi pun astfel în încurcătură pe juriști. Răspunsul este de două feluri.

Primul: deosebirea și lucrurile asemănătoare ei pot avea o generalitate prin raportul întregului cu părțile sale, nu numai prin raportul genului cu speciile lui. Generalitatea este, așadar, de trei feluri:

1. Generalitatea întregului față de părțile sale. Numele general nu se poate aplica fiecărei părți în mod separat, ci numai tuturor. Așa este *«fața»*: ea cuprinde cei doi ochi, cei doi obraji, gura și nasul, dar numele de față nu se aplică niciuneia dintre aceste părți luate singure. De asemenea, dacă se spune: *«Cinstește-l pe Zayd»*, iar cineva îl hrănește și îl love ște, nu a împlinit porunca, deoarece cinstirea neîngrădită cere să nu îi faci rău în nicio privință. La fel, când se spune *«Deosebiți-vă de ei!»*, deosebirea neîngrădită cere să nu fim în acord cu ei în nimic.

2. Generalitatea pluralului față de membrii săi. Numele general la singular se aplică fiecăruia dintre ei. Așa este *«musulmanii»*: singularul *«musulman»* se aplică fiecărui musulman în parte.

3. Generalitatea genului față de speciile și exemplarele sale. Numele general se aplică fiecărui exemplar, ca în cuvintele Sale:

﴿وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّن مَّآءٍ﴾

„Allah a creat orice vietate din apă.”
Coran 24:45

Numele *«vietate»* și *«apă»* se aplică fiecărui fel dintre vietăți și dintre ape. Autorul a dat ca exemplu și cuvintele Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace:

لا يقتل مسلم بكافر

„Un musulman nu este executat pentru uciderea unui necredincios.”[9]
Al-Bukhārī (111)

Acestea cuprind toate felurile de ucidere, de musulman și de necredincios.

Al doilea răspuns: generalitatea înțelesului. Deosebirea este o însușire derivată; ea a fost poruncită tocmai în virtutea înțelesului de deosebire, iar acest înțeles există în fiecare caz particular în care ne deosebim de ei.

Dacă se spune: *«Aceasta arată că deosebirea, ca gen, este urmărită de Legiuitor, iar scopul unui gen poate fi împlinit prin deosebirea în unele lucruri; de ceea ce trece dincolo de acestea nu este nevoie»*, răspundem: odată ce s-a stabilit că genul este urmărit în ansamblu, înțelesul acesta există în fiecare dintre cazurile sale. Chiar dacă am presupune că obligația cade prin împlinirea unora dintre ele, nu ar cădea caracterul recomandat al celor rămase.

Dacă ni s-a cerut să nu ne asemănăm lor prin păstrarea părului cărunt, care nu ține de faptele noastre, cu atât mai mult ni se cere să nu producem noi înșine o asemănare cu ei. De aceea, această din urmă asemănare este interzisă, spre deosebire de prima.

Deosebirea poate privi uneori judecata însăși, iar alteori felul în care ea se aplică. Îndepărtarea de femeia aflată la menstruație, de pildă, presupune o deosebire în modalitate, nu în judecata de bază.

De aceea a fost interzisă, în ansamblu, rugăciunea spre ceva adorat în afara lui Allah, chiar dacă adoratorul nu urmărește aceasta. A fost interzisă prosternarea pentru Allah înaintea unui

9 Relatat de al-Bukhārī, Cartea cunoașterii, capitolul despre scrierea cunoașterii, nr. 111.

om, pentru asemănarea pe care o cuprinde cu prosternarea înaintea altcuiva decât Allah.

A fost interzisă, de asemenea, rugăciunea îndreptată spre ceva adorat în afara lui Allah, precum focul și altele asemenea.

Dacă o judecată este întemeiată pe o anumită pricină, iar apoi este abrogată deși pricina rămâne, trebuie să existe o altă pricină care a precumpănit asupra ei la vremea abrogării sau i-a slăbit înrâurirea. Este însă cu neputință ca pricina însăși să fie falsă. Nu oricine are în el ceva din ramurile necredinței devine necredincios în sensul deplin, până când nu se află în el ceea ce constituie însăși necredința. Există o deosebire între necredința numită în mod determinat și o necredință menționată în mod nehotărât. Un exemplu pentru prima este cuvântul său:

ليس بين العبد وبين الكفر أو الشرك إلا ترك الصلاة

„Între rob și necredință sau politeism nu se află decât părăsirea rugăciunii."[10]

Al-Nasā'ī (464); Ibn Mājah (1080)

Iar un exemplu pentru menționarea nehotărâtă a necredinței este:

اثنتان في الناس هما بهم كفر

„Două lucruri aflate printre oameni sunt, din partea lor, o necredință."[11]

Muslim (67)

10 Relatat de al-Nasā'ī, Cartea rugăciunii, capitolul despre judecata privitoare la cel care părăsește rugăciunea, nr. 464; și de Ibn Mājah, Cartea împlinirii rugăciunii și a Sunnei ei, capitolul despre cele relatate privitor la cel care părăsește rugăciunea, nr. 1080.

11 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre numirea drept necredință a ponegririi descendenței și a bocirii mortului, nr. 67.

De la Surāqa ibn Mālik se relatează că a spus: Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, ne-a ținut o cuvântare și a spus:

خيركم المدافع عن عشيرته ما لم يأثم

„Cel mai bun dintre voi este acela care își apără neamul, câtă vreme nu păcătuiește.”[12]

Abū Dāwūd (5120)

Relatat de Abū Dāwūd. De asemenea, de la Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el, s-a relatat că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

من نصر قومه على غير الحق فهو كالبعير الذي ردي فهو ينزع بذنبه

„Cel care își ajută neamul în ceva nedrept este asemenea cămilei căzute, care este trasă de coadă.”[13]

Abū Dāwūd (5117)

12 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea bunelor purtări, capitolul despre spiritul de grup părtinitor, nr. 5120.

13 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea bunelor purtări, capitolul despre spiritul de grup părtinitor, nr. 5117.

A te numi cu numele religios este mai bine decât a te numi în alt fel. Un exemplu este ceea ce Abū Dāwūd a relatat de la Abū ʿUqba, un om eliberat din robie, de origine persană, care a spus:

شهدت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم أحدا فضربت رجلا من المشركين فقلت خذها مني وأنا الغلام الفارسي فالتفت إلي رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال هلا قلت خذها وأنا الغلام الأنصاري

„Am fost împreună cu Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, la Uḥud. Am lovit un om dintre politeiști și am spus: «Ia-o de la mine, căci eu sunt tânărul persan!» Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, s-a întors spre mine și a spus: «De ce nu ai spus: „Ia-o, căci eu sunt tânărul dintre ajutoare”?»”[14]

Abū Dāwūd (5123); Ibn Mājah (2784)

De aceea, părerea corectă este că interdicția luptei în Ținutul Sfânt rămâne, spre deosebire de cea privitoare la luna sfântă.

Când un om spune ceva împotriva adevărului — fie că știe adevărul, fie că nu îl știe —, el este neștiutor în această privință. La fel, cel care face ceva împotriva adevărului este neștiutor, chiar dacă știe că îl încalcă. Pricina este că acea cunoaștere adevărată, bine înrădăcinată în inimă, îl împiedică pe om să rostească ori să facă ceea ce i se împotrivește. Când totuși face aceasta, există negreșit fie o nepăsare a inimii față de cunoaștere, fie o slăbiciune a ei în fața a ceea ce i se opune.

14 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea bunelor purtări, capitolul despre spiritul de grup părtinitor, nr. 5123; și de Ibn Mājah, Cartea luptei, capitolul despre intenția în luptă, nr. 2784.

Cuvintele din hadith:

ومبتغ في الإسلام سنة جاهلية

„Și cel care caută în Islam o practică a epocii ignoranței.”[15]
Al-Bukhārī (6882)

cuprind orice fel de ignoranță, generală ori particulară: iudaică, creștină, zoroastriană sau alta. Toate acestea, atât practicile născocite, cât și cele abrogate, au devenit o ignoranță odată cu trimiterea lui Muḥammad, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace.

Nu vezi că urmarea profeților, a celor pe deplin sinceri, a martirilor și a oamenilor drepți în faptele lor este mai folositoare decât urmarea lor în privința locuințelor lor și a privirii vestigiilor lor?

A amintit ceea ce Abū Dāwūd a relatat de la Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi, care a spus că Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

من تشبه بقوم فهو منهم

„Cel care se aseamănă unui neam face parte dintre ei.”[16]
Abū Dāwūd (4031)

A amintit lanțul de transmitere, apoi a spus: acesta este un lanț bun.

15 Relatat de al-Bukhārī, Cartea despăgubirilor pentru sânge, capitolul despre cel care cere vărsarea sângelui unui om fără drept, nr. 6882.

16 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea îmbrăcămintei, capitolul despre purtarea hainelor prin care cineva caută să iasă în evidență, nr. 4031.

Cel puțin, această relatare arată că asemănarea cu ei este oprită, deși sensul ei aparent arată necredința celui care se aseamănă lor, precum în cuvintele Sale:

﴿وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ﴾

„Iar cel dintre voi care îi ia drept aliați face parte dintre ei."
Coran 5:51

Aceasta poate fi înțeleasă ca referindu-se la asemănarea deplină, care duce la necredință și cere interzicerea unora dintre părțile ei. Poate fi înțeleasă și în sensul că omul ajunge să fie dintre ei în măsura lucrului comun în care li s-a asemănat: dacă acesta este necredință, păcat ori un semn distinctiv al necredinței sau al păcatului, aceeași va fi judecata în privința lui.

Asemănarea îi cuprinde atât pe cel care face ceva fiindcă ei îl fac — ceea ce este rar —, cât și pe acela care urmează pe altcineva într-o faptă, urmărind un scop propriu, dacă fapta, la originea ei, a fost preluată de la acela. Dacă însă cineva face un lucru și se întâmplă ca și altul să îl facă, fără ca unul să îl fi preluat de la celălalt, este discutabil dacă aceasta poate fi numită asemănare. Totuși, și un asemenea lucru poate fi interzis, ca să nu devină o cale către asemănare și pentru deosebirea care se află în părăsirea lui.

Ḥarb al-Kirmānī a spus: i-am spus lui Aḥmad: *«Dar aceste încălțări groase?»* El a spus: *«Modelul sindī, dacă este pentru abluțiune, pentru latrină ori pentru un loc unde este nevoie de el, nu are nimic rău.»* Părea însă să dezaprobe să se umble cu ele pe ulițe.[17]

În relatarea lui al-Marwadhī a spus: *«Dacă sunt dorite ca podoabă, nu.»* A văzut la ușa ieșirii niște încălțări de tip sindī și a spus: *«Se aseamănă copiilor regilor.»*[18]

Aceasta arată lucrul asupra căruia musulmanii au căzut de acord — în afara câtorva oameni de mai târziu, ale căror păreri

17 Masāʾil al-imām Aḥmad de al-Naysābūrī, vol. 2, pp. 145–147.

18 Relatat de Abū Bakr al-Marwadhī în al-Waraʿ (1/183, nr. 563).

ieșite din rând contrazic consensul care îi precedase —: stabilirea vremii postului, a întreruperii lui și a riturilor se face, când este cu putință, prin vederea semilunii, nu prin scriere și calcul, calea urmată de ne-arabii dintre romani, perși, copți și indieni și de oamenii Cărții dintre evrei și creștini. Mai mulți oameni ai cunoașterii au relatat că și celor două comunități ale Cărții de dinaintea noastră li s-a poruncit să folosească vederea semilunii pentru posturile și actele lor de adorare, dar au schimbat aceasta. Spun: o întăresc și cuvintele Sale:

﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ﴾

„Te întreabă despre semiluni. Spune: «Ele sunt repere ale timpului pentru oameni și pentru pelerinaj.»”

Coran 2:189

Cuvântul *«oameni»* are un caracter general. La fel, cuvintele Sale:

﴿هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ﴾

„El este Cel care a făcut soarele strălucire și luna lumină și i-a rânduit popasuri, ca să cunoașteți numărul anilor și socotirea timpului.”

Coran 10:5

Și cuvintele Sale:

﴿إِنَّ عِدَّةَ ٱلشُّهُورِ عِندَ ٱللَّهِ ٱثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِى كِتَٰبِ ٱللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ مِنْهَآ أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ﴾

„Numărul lunilor la Allah este de douăsprezece luni, după rânduiala lui Allah din ziua în care a creat cerurile și pământul; patru dintre ele sunt sfinte."

Coran 9:36

Există consens că aici sunt avute în vedere lunile crescătoare ale calendarului lunar.

Îmbrăcămintea evreilor pe care musulmanii nu o poartă fie ține de lucrurile pentru care ei sunt pedepsiți ori este bănuită de aceasta, fie părăsirea ei închide calea către ceea ce le-a atras pedeapsa. Aceasta mai ales când ceea ce le-a atras pedeapsa nu se deosebește de celelalte lucruri: ceea ce este oprit se poate confunda cu altceva, astfel că se părăsesc toate. La fel, când adevărul din relatările lor se amestecă cu minciuna, toate sunt lăsate deoparte.

Ceea ce Anas a spus despre scurtarea rugăciunii[19] se raportează la felul în care unii cârmuitori și alții prelungeau statul în picioare. Ei îl prelungeau mai mult decât obișnuia să o facă Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și scurtau plecăciunea, prosternarea și ridicarea dreaptă față de felul în care le făcea de obicei Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. Poate că cei mai mulți din comunitate, ori mulți dintre ei, făceau astfel.

19 Relatat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii în grup și a conducerii ei, capitolul despre cel care a scurtat rugăciunea la auzul plânsului unui copil, nr. 708; și de Muslim, Cartea rugăciunii, capitolul despre porunca adresată imamilor de a scurta rugăciunea păstrându-i deplinătatea, nr. 469.

Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său de la Anas ibn Mālik, Allah să fie mulțumit de el, care a spus:

ما صليت خلف أحد أوجز صلاة من صلاة رسول الله صلى الله عليه وسلم في تمام كانت صلاة رسول الله صلى الله عليه وسلم متقاربة وكانت صلاة أبي بكر رضي الله عنه متقاربة فلما كان عمر رضي الله عنه مد في صلاة الفجر وكان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا قال سمع الله لمن حمده قام حتى نقول قد أوهم ثم يسجد ويقعد بين السجدتين حتى نقول قد أوهم ...

„Nu m-am rugat în urma nimănui care să facă o rugăciune mai scurtă, dar totodată deplină, decât rugăciunea Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. Părțile rugăciunii Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, erau apropiate ca durată, iar rugăciunea lui Abū Bakr, Allah să fie mulțumit de el, era de asemenea echilibrată. Când a venit vremea lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, acesta a prelungit rugăciunea de dimineață. Când Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, spunea «Allah îl aude pe cel care Îl laudă», rămânea în picioare până când spuneam că a uitat; apoi se prosterna și ședea între cele două prosternări până când spuneam că a uitat...”[20]

Muslim (473)

20 Relatat de Muslim, Cartea rugăciunii, capitolul despre echilibrul părților rugăciunii și scurtarea ei cu păstrarea deplinătății, nr. 473.

În acest hadith autentic, Anas a arătat împreună scurtimea și deplinătatea rugăciunii Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace... Se pare — iar Allah știe mai bine — că scurtimea privește statul în picioare, iar deplinătatea privește plecăciunea și prosternarea... El o descrie prin scurtarea statului în picioare și prelungirea plecăciunii și a prosternării, astfel încât rugăciunea să fie deplină prin echilibrul și apropierea părților ei. Dacă apare o împrejurare din care se cunoaște că credincioșii preferă o prelungire a rugăciunii, aceasta este bună. El însuși:

قرأ في المغرب بطولى الطوليين

a recitat la rugăciunea de apus cea mai lungă dintre cele două sure lungi.[21]

Al-Bukhārī (764)

Iar dacă apare ceva care cere scurtarea rugăciunii, el a scurtat-o, precum la auzul plânsului unui copil și în alte împrejurări asemănătoare.

21 Relatat de al-Bukhārī, Cartea descrierii rugăciunii, capitolul despre recitarea la rugăciunea de apus, nr. 764.

A amintit că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a scurtat rugăciunea și a poruncit aceasta, apoi a spus: rugăciunea nu este o faptă dintre cele obișnuite — precum punerea la adăpost, luarea în stăpânire, vânătoarea și readucerea la viață a pământurilor nelucrate —, al căror înțeles se întoarce numai la uzul cuvintelor. Ea este un act de adorare, iar în privința felului și a măsurii lor, actele de adorare se întorc la Legiuitor, după cum se întorc la El și în privința întemeierii lor. Dacă ar fi îngăduit să ne întoarcem la obiceiul oamenilor în privința faptei ori a înțelesului scurtării, rugăciunea legiferată, rânduită pentru cea mai mare parte a împrejurărilor în care nu apar pricini care cer prelungirea sau scurtarea, ar ajunge să difere nemăsurat. Fiecare epocă și fiecare ținut, ba chiar locuitorii fiecărui cartier, ulițe ori moschei, ar avea alt obicei în privința înțelesului și a împlinirii ei. Aceasta se împotrivește poruncii lui Allah și a Trimisului Său, care a spus:

صلوا كما رأيتموني أصلي

„Rugați-vă așa cum m-ați văzut pe mine rugându-mă.”[22]
Al-Bukhārī (631)

El nu a spus: *«Așa cum oamenii ținutului vostru numesc o rugăciune ușoară»* ori *«așa cum sunt ei obișnuiți»*. Nu știu ca vreun învățat să spună aceasta. O asemenea părere ar duce la schimbarea Legii și la moartea Sunnah-ei, fie prin adăugare, fie prin micșorare.

22 Relatat de al-Bukhārī, Cartea chemării la rugăciune, capitolul despre chemarea la rugăciune a călătorilor când alcătuiesc un grup..., nr. 631.

De la Sulaymān ibn Yasār, de la Abū Hurayra, Allah să fie mulțumit de el, se relatează că a spus:

ما صليت وراء أحد أشبه بصلاة رسول الله صلى الله عليه وسلم من فلان قال سليمان كان يطيل الركعتين الأوليين من الظهر ويخفف الأخريين ويخفف العصر ويقرأ في المغرب بقصار المفصل ويقرأ في العشاء بوسط المفصل ويقرأ في الصبح بطوال المفصل

„Nu m-am rugat în urma nimănui a cărui rugăciune să semene mai mult cu rugăciunea Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, decât a cutăruia." Sulaymān a spus: el prelungea primele două unități ale rugăciunii de amiază și le scurta pe ultimele două; scurta rugăciunea de după-amiază, recita la rugăciunea de apus din surele scurte ale al-Mufaṣṣal, la rugăciunea de seară din surele de mijloc ale al-Mufaṣṣal, iar la rugăciunea de dimineață din surele lungi ale al-Mufaṣṣal.[23]

Al-Nasā'ī (982)

Relatat de al-Nasā'ī și de Ibn Mājah, printr-un lanț de transmitere care îndeplinește condițiile lui Muslim.

23 Relatat de al-Nasā'ī, Cartea descrierii rugăciunii, capitolul despre scurtarea statului în picioare și a recitării, nr. 982.

Cât despre ceea ce se află în hadithul lui Anas, Allah să fie mulțumit de el, din cuvintele Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace:

لا تشددوا على أنفسكم فيشدد الله عليكم فإن قوما شددوا
على أنفسهم فشدد الله عليهم فتلك بقاياهم في الصوامع
والديارات رهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم

„Nu vă împovărați singuri, ca să nu vă împovăreze Allah! Unii oameni s-au împovărat singuri, iar Allah i-a împovărat. Iată rămășițele lor în chilii și mănăstiri: un monahism pe care l-au născocit, pe care Noi nu li l-am prescris.”[24]

Abū Dāwūd (4904)

În el, Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a interzis împovărarea în religie prin adăugarea la ceea ce a fost legiferat. Uneori ea înseamnă a pune, în actele de adorare, ceea ce nu este nici obligatoriu, nici recomandat pe treapta a ceea ce este obligatoriu ori recomandat. Alteori înseamnă a pune, în privința bunurilor îngăduite, ceea ce nu este nici oprit, nici dezaprobat pe treapta a ceea ce este oprit ori dezaprobat. Hadithul atrage atenția că, dacă omul începe prin a se împovăra singur, aceasta poate fi pricina pentru care Allah să-l împovăreze, fie prin Lege, fie prin ceea ce îi rânduiește.

În privința Legii, un exemplu este ceea ce Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, se temea să nu se adauge în vremea sa ca obligație ori interdicție — adică din pricina întrebărilor sau a faptelor oamenilor. Cât despre ceea ce se întâmplă prin rânduiala lui Allah, de multe ori am văzut și am auzit că acela care își sporește rigoarea în anumite lucruri este încercat de pricini care îi fac acele lucruri mai grele. Așa sunt

24 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea bunelor purtări, capitolul despre invidie, nr. 4904.

mulți dintre cei chinuiți de îndoieli la curățire: când adaugă la ceea ce a fost legiferat, sunt încercați de pricini care fac să se întâmple cu adevărat lucruri aducătoare de mare greutate și vătămare.

Cât despre pribegire — adică ieșirea în pustietate fără un scop anumit —, aceasta nu ține de faptele acestei comunități. De aceea, imamul Aḥmad a spus: *«Pribegirea nu are nimic de-a face cu Islamul, nici cu faptele profeților și ale oamenilor drepți.»*

Scopul este să arătăm îndreptarul Legii dreptcredincioase de a ne deosebi de evrei în împietrirea lor, prin care au fost încercați și prin îndepărtarea de pomenirea lui Allah și de călăuzirea pogorâtă, care dă viață inimilor, precum și de a ne deosebi de creștini în monahismul pe care l-au născocit. Unii dintre cei care se socotesc oameni ai cunoașterii ori ai religiei pot fi încercați de câte o parte din acestea, dobândind astfel o asemănare cu unii și cu ceilalți.

Între aceste îndrumări se află faptul că el, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, ne-a avertizat să nu ne asemănăm celor de dinaintea noastră, care îi deosebeau, în aplicarea pedepselor legale, pe cei de neam înalt de cei slabi.[25] Totuși, mulți oameni ai judecății și ai cârmuirii pot socoti că scutirea celor cu rang este o politică mai bună.

Se știe că mulți din această comunitate au fost încercați de construirea moscheilor peste morminte și de folosirea mormintelor drept locuri de rugăciune, chiar fără o clădire. Amândouă sunt oprite, iar cel care le face este blestemat, după numeroasele relatări ale Sunnei.[26]

25 Relatat de al-Bukhārī, Cartea profeților, capitolul «Oare ai socotit că oamenii Peșterii și ai Inscripției...» (al-Kahf 18:9), nr. 3475; și de Muslim, Cartea pedepselor legale, capitolul despre tăierea mâinii hoțului cu rang și a celuilalt și despre interzicerea mijlocirii în pedepsele legale, nr. 1688.

26 Relatat de al-Bukhārī, Cartea profeților, capitolul despre cele relatate despre fiii lui Israel, nr. 435; și de Muslim, Cartea moscheilor și a locurilor de rugăciune, capitolul despre interzicerea construirii moscheilor peste morminte și a așezării imaginilor în ele și despre interzicerea folosirii mormintelor ca locuri de rugăciune, nr. 529.

Foloase din cuvântarea Profetului de pe ʿArafāt

În înfățișarea foloaselor cuvântării Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, din ziua de ʿArafāt, a amintit cuvintele sale:

كل شيء من أمر الجاهلية تحت قدمي موضوع

„Orice lucru al epocii ignoranței este așezat sub picioarele mele și înlăturat.”[27]

Muslim (1218)

Aici intră toate actele de adorare și obiceiurile pe care le aveau atunci. Nu intră însă lucrurile pe care le făceau în epoca ignoranței și pe care Allah Preaînaltul le-a confirmat în Islam, precum riturile pelerinajului, despăgubirea pentru sânge și jurământul colectiv în caz de omor. Înțelesul expresiei *«lucru al epocii ignoranței»* privește ceea ce practicau ei și pe care Islamul nu l-a confirmat. De aceea, intră aici ceea ce făceau atunci, chiar dacă în Islam nu a venit o interdicție anume pentru acel lucru.

نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن الذبح بالظفر معللا بأنها مدى الحبشة كما علل السن بأنه عظم

Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a interzis sacrificarea cu unghia, motivând că aceasta este cuțitul abisinienilor, după cum a motivat interdicția dintelui prin faptul că este un os.[28]

Al-Bukhārī (2356); Muslim (1968)

27 Relatat de Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre pelerinajul Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, nr. 1218.

28 Relatat de al-Bukhārī, Cartea asocierii, capitolul despre împărțirea oilor, nr. 2356; și de Muslim, Cartea jertfelor, capitolul despre îngăduirea sacrificării cu orice face să curgă sângele, în afara dintelui și a unghiei, nr. 1968.

Adepții raționamentului juridic au considerat că pricina interdicției este că sacrificarea cu acestea seamănă cu strangularea ori este asemenea ei și că animalul astfel omorât intră în categoria celui strangulat, care este oprit. Au îngăduit, de aceea, sacrificarea cu ele când sunt desprinse. Majoritatea învățaților au interzis-o însă în orice caz, întrucât Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a exceptat din instrumentele care fac să curgă sângele amândouă aceste lucruri și întrucât motivul invocat de acei juriști se împotrivește motivului pe care Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, l-a arătat explicit în hadith.

Ți s-a arătat, așadar, că temelia ștergerii religiei lui Allah și a legiuirilor Sale și a răspândirii necredinței și a păcatelor este asemănarea cu necredincioșii, după cum temelia oricărui bine este păstrarea tradițiilor profeților și a legilor lor. Lucrul este grav chiar și atunci când apar născociri în religie fără o asemănare cu necredincioșii. Cum să fie, atunci când amândouă însușirile se întâlnesc?!

Aceasta cere să oprim tot ceea ce ține de rânduiala evreilor și a creștinilor, deși despre cornul evreilor se spune că originea lui este preluată de la Mūsā, binecuvântarea și pacea să fie asupra lui, și că în vremea sa se suna din corn. Clopotul creștinilor este însă o născocire, întrucât cele mai multe dintre rânduielile creștinilor au fost născocite de învățații și călugării lor.
În cele două culegeri Ṣaḥīḥ, de la Abū ʿUthmān al-Nahdī se relatează că a spus:

كتب إلينا عمر بن الخطاب ونحن بأذربيجان مع عتبة بن
فرقد يا عتبة إنه ليس من كد أبيك ولا من كد أمك
فأشبع المسلمين في رحالهم ما تشبع منه في رحلك وإياكم
والتنعم وزي أهل الشرك ولبوس الحرير فإن النبي صلى

الله عليه وسلم نهى عن لبوس الحرير وقال إلا هكذا ورفع لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم بأصبعيه الوسطى والسبابة وضمهما

„ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb ne-a scris pe când eram în Azerbaidjan, împreună cu ʿUtba ibn Farqad: «O, ʿUtba! Acestea nu sunt din truda tatălui tău, nici din truda mamei tale. Hrănește-i pe musulmani, în taberele lor, din ceea ce mănânci tu pe săturate în tabăra ta. Feriți-vă de traiul îmbelșugat, de îmbrăcămintea oamenilor politeismului și de purtarea mătăsii. Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a interzis purtarea mătăsii și a spus: „În afară de atât.”» Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, ne-a ridicat degetul mijlociu și arătătorul și le-a apropiat unul de altul.”[29]

Al-Bukhārī (5829); Muslim (2069)

Consensul companionilor și al generațiilor următoare privind deosebirea de necredincioși

Condițiile pe care conducătorul credincioșilor ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb și alții din comunitate le-au pus oamenilor aflați sub legământul de protecție cuprindeau următoarele. Ei s-au obligat:

أن نوقر المسلمين ونقوم لهم من مجالسنا إن أرادوا الجلوس ولا نتشبه بهم في شيء من ملابسهم قلنسوة أو عمامة أو

29 Relatat de al-Bukhārī, Cartea îmbrăcămintei, capitolul despre purtarea mătăsii și așternerea ei de către bărbați și despre măsura îngăduită din ea, nr. 5829; și de Muslim, Cartea îmbrăcămintei și a podoabelor, capitolul despre interzicerea folosirii vaselor de aur și de argint..., nr. 2069.

نعلين أو فرق شعر ولا نتكلم بكلامهم ولا نكتني بكناهم
ولا نركب السروج ولا نتقلد السيوف ولا نتخذ شيئا من
السلاح ولا نحمله ولا ننقش خواتيمنا بالعربية ولا نبيع
الخمور وأن نجز مقادم رؤوسنا وأن نلزم زينا حيث ما كان
وأن نشد الزنانير على أوساطنا وأن لا نظهر الصليب على
كنائسنا ولا نظهر صليبا ولا كتابا من كتب ديننا في شيء
من طرق المسلمين ولا أسواقهم ولا نضرب بنواقيسنا في
كنائسنا إلا ضربا خفيفا ولا نرفع أصواتنا مع موتانا ولا
نظهر النيران معهم في شيء من طرق المسلمين

„Să-i respectăm pe musulmani și să ne ridicăm din locurile noastre pentru ei, dacă doresc să se așeze; să nu ne asemănăm lor prin nimic din îmbrăcămintea lor — tichie, turban ori încălțări — și nici prin cărarea părului; să nu vorbim în felul lor și să nu folosim numele kunya ale lor; să nu folosim șei, să nu purtăm săbii și să nu ne procurăm ori să purtăm arme; să nu ne gravăm inelele în arabă și să nu vindem vin; să ne tundem părul din partea din față a capului, să păstrăm îmbrăcămintea noastră oriunde ne aflăm și să strângem cingătorile zunnār la mijloc; să nu arătăm crucea pe bisericile noastre și să nu arătăm nicio cruce sau carte a religiei noastre pe drumurile musulmanilor sau în piețele lor; să nu batem clopotele în bisericile noastre decât încet; să nu ridicăm glasurile când ne însoțim morții și să nu aprindem focuri împreună cu aceștia pe vreunul dintre drumurile musulmanilor.”

Condițiile relatate de la ʿUmar

Relatat de Ḥarb, cu un lanț de transmitere bun. Într-o altă relatare, transmisă de al-Khallāl, se află și următoarea adăugare:

ولا نرفع أصواتنا في الصلاة ولا القراءة في كنائسنا فيما يحضره المسلمون ولا نخرج باعوثا مجتمعين كما نخرج يوم الأضحى والفطر ولا شعانينا وأن لا نجاوزهم أي المسلمين بالجنائز ولا نبيع الخمور ولا نتشبه بالمسلمين في مراكبهم

„Să nu ridicăm glasurile în rugăciune și la citire în bisericile noastre, acolo unde sunt de față musulmanii; să nu ieșim adunați în procesiunea Bāʿūthā, așa cum ieșim în zilele sărbătorilor jertfei și întreruperii postului, și nici în procesiunile de Florii; să nu trecem pe lângă ei — adică pe lângă musulmani — cu cortegiile funerare; să nu vindem vin și să nu ne asemănăm musulmanilor în felul de a călări.”[30]

Al-Bayhaqī, al-Sunan al-kubrā (9/202)

Aceste condiții sunt mai cunoscute decât oricare alt lucru în cărțile de jurisprudență și de cunoaștere. În ansamblu, ele se bucură de acordul învățaților, al imamilor urmați, al adepților lor și al restului comunității. Ele sunt de mai multe feluri. Unele urmăresc deosebirea de musulmani în păr, îmbrăcăminte, nume, felul de a călări și altele asemenea, astfel încât musulmanul să se deosebească de necredincios și niciunul să nu semene cu celălalt în aparență. ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, și musulmanii nu s-au mulțumit cu simplul principiu al deosebirii, ci au cerut deosebirea în cele mai multe forme exterioare, potrivit unor amănunte cunoscute din alte locuri. Aceasta arată consensul musulmanilor asupra deosebirii vădite de necredincioși.

30 Relatat de al-Bayhaqī în al-Sunan al-kubrā (9/202).

Abū al-Shaykh al-Aṣbahānī a relatat, în Condițiile oamenilor aflați sub protecție, cu lanțul său de transmitere, că ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, a scris:

ألا تكاتبوا أهل الذمة فيجري بينكم وبينهم المودة ولا تكنوهم وأذلوهم ولا تظلموهم

„Să nu corespondați cu oamenii aflați sub protecție, ca să nu se nască afecțiune între voi și ei. Nu le dați nume kunya; umiliți-i, dar nu-i nedreptățiți..."[31]

Ibn ʿAsākir, Tārīkh Dimashq (2/183)

A mai relatat, cu lanțul său de transmitere:

دخل ناس من بني تغلب على عمر بن عبد العزيز وعليهم العمائم كهيئة العرب فقالوا يا أمير المؤمنين ألحقنا بالعرب قال فمن أنتم قالوا نحن بنو تغلب قال أولستم من أواسط العرب قالوا نحن نصارى قال علي بجلم والجلم المقص فأخذ من نواصيهم وألقى العمائم وشق رداء كل واحد شبرا يحتزم به وقال لا تركبوا السروج واركبوا على الأكف ودلوا أرجلكم من شق واحد

31 Relatat de Ibn ʿAsākir în Tārīkh Dimashq (2/183).

Niște oameni din Banū Taghlib au intrat la ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz. Purtau turbane asemenea arabilor și au spus: „O, conducător al credincioșilor, alătură-ne arabilor!” El a spus: „Dar cine sunteți?” Au spus: „Noi suntem Banū Taghlib.” El a spus: „Nu sunteți oare dintre arabii de mijloc?” Au spus: „Noi suntem creștini.” El a spus: „Aduceți-mi foarfeca!”[32] *Le-a tăiat părul din fața capului, a îndepărtat turbanele și a rupt din veșmântul fiecăruia o bucată de o palmă cu care să se încingă. A spus: „Nu călăriți în șei, ci pe samare, și lăsați amândouă picioarele de aceeași parte.”*

Relatarea transmisă de Abū al-Shaykh al-Aṣbahānī

Unele condiții urmăresc ascunderea lucrurilor reprobabile ale religiei lor, precum oprirea arătării vinului, a clopotelor, a focurilor, a sărbătorilor și a altor lucruri asemănătoare.

Altele urmăresc ascunderea semnelor religiei lor, precum ridicarea glasurilor la citirea cărților lor. ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, musulmanii și toți învățații de după el, precum și cârmuitorii pe care Allah i-a făcut să înțeleagă religia, au căzut de acord să nu îi lase să arate în ținuturile Islamului lucruri prin care ei se deosebesc de ceilalți și să nu arate vădit în țara Islamului semnele distinctive ale politeiștilor. Cum ar fi, atunci, să le facă înșiși musulmanii ori să le arate ei?!

Altele urmăresc lipsirea lor de cinstire și impunerea stării de supunere pe care Allah Preaînaltul a legiferat-o.

Se știe că preamărirea sărbătorilor lor și a lucrurilor asemănătoare, prin participare la ele, este un fel de cinstire a lor. Ei se bucură și sunt încântați de aceasta.

32 Al-jalam este instrumentul cu care se taie părul și altele asemenea, un instrument precum foarfeca. Vezi Mukhtār al-ṣiḥāḥ, rădăcina j-l-m, p. 108.

În istorisirea femeii care l-a întrebat pe Abū Bakr, Allah să fie mulțumit de el, se spune:

ما بقاؤنا على هذا الأمر الصالح الذي جاء الله به بعد الجاهلية قال بقاؤكم عليه ما استقامت عليه أئمتكم قالت وما الأئمة قال أما كان لقومك رؤوس وأشراف يأمرونهم فيطيعونهم قالت بلى قال فهم أولئك على الناس

„Cât timp vom rămâne pe acest drum bun pe care Allah l-a adus după epoca ignoranței?" El a spus: „Veți rămâne pe el câtă vreme conducătorii voștri vor rămâne drepți pe el." Ea a spus: „Cine sunt conducătorii?" El a spus: „Neamul tău nu avea căpetenii și oameni de seamă care le porunceau, iar ei îi ascultau?" Ea a spus: „Ba da." El a spus: „Aceștia sunt astfel de oameni pentru toți ceilalți."[33]

Al-Bukhārī (3834)

Relatat de al-Bukhārī în Ṣaḥīḥ-ul său.

Orice lucru pe care oamenii epocii ignoranței l-au luat drept act de adorare și pe care Allah nu l-a legiferat ca atare în Islam este dintre cele pe care El le-a interzis în mod anume, chiar dacă nu l-a numit. Luarea acelui lucru drept apropiere de Allah și ascultare ține de faptele epocii ignoranței, care nu sunt legiferate în Islam, precum fluieratul și bătutul din palme. Altfel stau lucrurile cu mersul între al-Ṣafā și al-Marwa și cu celelalte rituri ale pelerinajului: acestea sunt dintre rânduielile lui Allah, chiar dacă oamenii epocii ignoranței le împlineau și ei într-o anumită măsură.

Spun: din aceasta se cunoaște că lucrurile pe care necredincioșii le-au luat drept acte de adorare se împart în trei categorii:

33 Relatat de al-Bukhārī, Cartea meritelor companionilor, capitolul despre zilele epocii ignoranței, nr. 3834.

Prima: ceea ce Allah ori Trimisul Său au oprit, precum fluieratul și bătutul din palme; judecata lor este limpede.

A doua: ceea ce s-a dovedit că ține de rânduielile lui Allah, precum mersul între al-Șafā și al-Marwa. Acesta ține de Legea lui Allah și faptul că necredincioșii îl practică nu îl anulează.

A treia: ceea ce nu intră în niciuna dintre cele două categorii. Aceste lucruri se alătură primei categorii, care este oprită, pentru asemănarea cu necredincioșii pe care o cuprind.

Imamul Aḥmad a relatat în al-Musnad — a amintit lanțul de transmitere — de la ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el:

قلت لكعب أين ترى أن أصلي يعني في المسجد الأقصى
قال إن أخذت عني صليت خلف الصخرة فكانت
القدس كلها بين يديك فقال عمر ضاهيت اليهودية لا
ولكن أصلي حيث صلى رسول الله صلى الله عليه وسلم
فتقدم إلى القبلة فصلى ...

„L-am întrebat pe Kaʿb: «Unde socotești că ar trebui să mă rog?» — adică în Moscheea al-Aqṣā. El a spus: «Dacă îmi urmezi sfatul, te vei ruga în spatele Stâncii și întregul al-Quds se va afla înaintea ta.» ʿUmar a spus: «Te-ai luat după rânduiala iudaică! Nu, ci mă voi ruga acolo unde s-a rugat Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace.» A înaintat spre qibla și s-a rugat...”[34]

Aḥmad, al-Musnad (1/38)

ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, i-a reproșat lui Kaʿb asemănarea cu rabinii evreilor în această privință: simpla întoarcere spre Stâncă, prin asemănarea cu cel care o socotește încă o direcție de rugăciune valabilă, chiar dacă musulmanul nu urmărește să se roage către ea. În această privință, ʿUmar, Allah să

34 Relatat de imamul Aḥmad (1/38).

fie mulțumit de el, a avut rânduieli de cârmuire temeinice, potrivite cu întreaga sa purtare vrednică de mulțumire. În mâinile lui, găleata Islamului s-a prefăcut într-o găleată mare: niciun om puternic nu a scos apă așa cum a scos el, până când oamenii s-au întors cu apă din belșug. Prin el, Allah a dat putere Islamului, a înjosit politeismul și pe adepții săi și a ridicat semnele religiei dreptcredincioase. El a împiedicat orice lucru care tindea spre desfacerea legăturilor Islamului, ascultând în aceasta de Allah și de Trimisul Său...

Se sfătuia în treburile sale cu primii înaintași... Până într-atât încât condițiile sale sunt temeiul principal al condițiilor impuse oamenilor Cărții. El a oprit folosirea unui necredincios ori încredințarea treburilor comunității în mâinile lui și ridicarea lui după ce Allah l-a înjosit... Din interdicțiile privind sărbătorile necredincioșilor, intrarea la ei în timpul acestora și învățarea graiului ne-arabilor, s-au transmis de la el atâtea lucruri încât se vădește hotărârea sa puternică de a opri asemănarea cu necredincioșii și cu ne-arabii.

Faptul că un transmițător lucrează împotriva propriei relatări afectează oare acea relatare? Părerea cunoscută de la Aḥmad și de la cei mai mulți învățați este că nu o afectează, deoarece fapta lui poate avea și alte explicații decât slăbiciunea hadithului.[35]

Cât despre interzicerea lăsării veșmântului să atârne și a acoperirii gurii, aflate în hadith, unii au motivat-o prin faptul că acestea sunt practici ale zoroastrienilor în fața focurilor pe care le adoră. Dacă aceasta este pricina, apare o potrivire în a pune împreună cele două interdicții, deoarece fiecare cuprinde o asemănare cu necredincioșii. Totodată, în fiecare se poate afla și

35 P. 130. Cei mai mulți învățați dezaprobă în orice caz lăsarea veșmântului să atârne. Aceasta este părerea lui Abū Ḥanīfa, a lui al-Shāfiʿī și părerea cunoscută de la Aḥmad. De la el s-a relatat și că se dezaprobă numai când veșmântul este peste izār, nu peste cămașă, punând astfel în acord relatările și înțelegând că interdicția privește îmbrăcămintea lor obișnuită. Ṣāliḥ a spus: l-am întrebat pe tatăl meu despre lăsarea veșmântului să atârne în timpul rugăciunii. A spus: omul îmbracă veșmântul și, dacă nu îi trece unul dintre capete peste celălalt, aceasta este lăsarea lui să atârne. Aceasta este părerea celor mai mulți învățați. Ibn ʿUthaymīn, Allah să aibă milă de el.

un alt înțeles care cere dezaprobarea; nu este nimic împotrivă ca aceeași judecată să aibă două pricini.
De la Ismāʿīl ibn ʿAbd al-Raḥmān ibn Dhuʾayb se relatează că a spus:

دخلت مع ابن عمر مسجدا بالجحفة فنظر إلى شرفات فخرج في موضع فصلى فيه ثم قال لصاحب المسجد إني رأيت في مسجدك هذا يعني الشرفات شبهتها بأنصاب الجاهلية فمر بها أن تكسر

„Am intrat împreună cu Ibn ʿUmar într-o moschee de la al-Juḥfa. El a privit crenelurile, apoi a ieșit într-un loc și s-a rugat acolo. După aceea i-a spus celui răspunzător de moschee: «Am văzut în moscheea ta acestea» — adică acele creneluri — «și le-am asemuit pietrelor de adorare ale epocii ignoranței. Poruncește să fie sparte.»”[36]

Ibn Abī Shayba, al-Muṣannaf (1/309)

De la ʿUbayd ibn Abī al-Jaʿd se relatează că a spus:

كان أصحاب محمد صلى الله عليه وسلم يقولون إن من أشراط الساعة أن تتخذ المذابح في المساجد يعني الطاقات

„Companionii lui Muḥammad, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, spuneau: printre semnele Ceasului se află și folosirea altarelor în moschei” — adică nișele boltite.[37]

Ibn Abī Shayba, al-Muṣannaf (2/59, nr. 4733)

36 Relatat de Ibn Abī Shayba în al-Muṣannaf (1/309).
37 Relatat de Ibn Abī Shayba în al-Muṣannaf (2/59, nr. 4733).

Nu știm să se fi împotrivit cineva celor pe care le-am amintit de la companioni despre dezaprobarea asemănării cu necredincioșii și cu ne-arabii în ansamblu, chiar dacă în unele dintre aceste chestiuni anume există dezacord și interpretări diferite. La fel, ei sunt de acord asupra urmării Cărții și a Sunnei, chiar dacă în unele chestiuni concrete există dezacord din pricina interpretării.

A amintit că, potrivit școlii lui Mālik, este dezaprobată părăsirea lucrului vinerea, asemenea practicii oamenilor Cărții sâmbăta și duminica. A mai amintit că el dezaproba ridicarea în picioare înaintea unui om și că aceasta nu ține de practica Islamului.

Un grup dintre ei — adică dintre adepții lui al-Shāfiʿī — a mers foarte departe și a interzis asemănarea cu adepții născocirilor religioase în lucrurile care au devenit semnele lor distinctive, chiar dacă în esență acestea ar fi fost recomandate. Așa este ridicarea mormintelor în formă de movilă: deși ei socotesc că este mai bună nivelarea lor, au spus că în aceste vremuri trebuie să li se dea o formă ridicată, întrucât nivelarea este astăzi semnul rāfiḍiților și, nivelându-le, ne-am asemăna lor în semnul lor distinctiv. Un alt grup a spus însă: dimpotrivă, le nivelăm, ca nivelarea să nu rămână un semn distinctiv al rāfiḍiților. Spun: această exagerare a unora dintre adepții lui al-Shāfiʿī trebuie cercetată. Părerea dreaptă este să nu părăsim Sunna numai pentru că unii adepți ai născocirilor religioase ori necredincioși au pus-o în faptă. Folosul punerii ei în faptă rămâne, chiar dacă aceia au făcut aceasta.

El — adică imamul Aḥmad — a dezaprobat numirea lunilor în grai ne-arab și a oamenilor cu nume persane. Juriștii dintre adepții lui și alții au socotit că îmbrăcămintea dezaprobată este aceea care se deosebește de portul arabilor și seamănă cu portul și obiceiurile ne-arabilor.

Scopul este numai de a arăta lucrul asupra căruia învățații au căzut de acord: dezaprobarea asemănării cu alții decât oamenii Islamului. Învățații pot ezita în unele cazuri particulare ale acestei reguli din pricina unor dovezi care par să se împotrivească ori pentru că unii nu socotesc acel caz ca intrând în regulă.

Un exemplu este următoarea chestiune: dacă lui — adică imamului Aḥmad — i se pune o întrebare, iar el înfățișează răspunsul altcuiva fără a adăuga nici că este de acord, nici că se împotrivește, poate fi acea părere socotită și părerea sa? Adepții lui au două răspunsuri. Primul: da, pentru că, dacă nu ar fi fost de acord, ar fi răspuns altfel. Întrebarea privea propria sa părere, nu părerile oamenilor, iar el nu a fost întrebat să le înfățișeze. Al doilea: nu, deoarece el doar a relatat-o, iar simpla înfățișare a unei păreri nu dovedește acordul cu ea.

Deosebirea de calea diavolilor și de cei a căror religie nu este deplină, precum beduinii

Aproape de aceasta se află deosebirea de aceia a căror religie nu este deplină, precum beduinii și alții asemenea lor. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, de la ʿAbd Allāh ibn Mughaffal se relatează că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

لا تغلبنكم الأعراب على اسم صلاتكم المغرب

„Să nu vă biruiască beduinii în privința numelui rugăciunii voastre de apus, al-maghrib.”[38]

Al-Bukhārī (563)

38 Relatat de al-Bukhārī, Cartea vremurilor rugăciunii, capitolul despre cel care a dezaprobat numirea rugăciunii al-maghrib drept al-ʿishāʾ, nr. 563.

A spus că beduinii o numesc al-ʿishāʾ. Muslim a relatat de la Ibn ʿUmar că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

لا تغلبنكم الأعراب على اسم صلاتكم العشاء فإنها في
كتاب الله العشاء فإنها تعتم بحلاب الإبل

„Să nu vă biruiască beduinii în privința numelui rugăciunii voastre de seară, al-ʿishāʾ. În Cartea lui Allah ea este al-ʿishāʾ, iar ei întârzie cu mulsul cămilelor până se face întuneric."[39]

Muslim (644)

Deosebirea dintre asemănarea cu necredincioșii și diavolii și asemănarea cu beduinii și ne-arabii

Să știi că între asemănarea cu necredincioșii și cu diavolii, pe de o parte, și asemănarea cu beduinii și cu ne-arabii, pe de altă parte, există o deosebire de care trebuie ținut seama. Necredința și purtarea diavolească sunt osândite în sine de Allah, de Trimisul Său și de robii Săi credincioși. Faptul de a fi beduin ori ne-arab nu este însă osândit în sine înaintea lui Allah, a Trimisului Său și a robilor Săi credincioși. Dimpotrivă, beduinii se împart în oameni aspri... și oameni ai credinței și ai bunătății. La fel, ne-arabii — cei care nu sunt arabi — se împart în credincioși, necredincioși și păcătoși.

A amintit hadithurile despre meritul unora dintre perși și lucrurile văzute în realitate care le întăresc, precum și faptul că între ceilalți ne-arabi — abisinieni, turci și alții — sunt oameni care au întâietate în cunoaștere și în religie. Apoi a spus:

Interzicerea asemănării cu beduinii și cu ne-arabii, în ciuda meritelor pe care le-am amintit la ei, și lipsa luării în seamă numai a descendenței și a locului se sprijină pe un principiu.

39 Relatat de Muslim, Cartea moscheilor și a locurilor de rugăciune, capitolul despre vremea rugăciunii de seară și amânarea ei, nr. 644.

Allah, Preaslăvitul, a făcut ca viața în așezări să aducă omului o desăvârșire în cunoaștere, religie și blândețea inimii pe care viața în pustietate nu o aduce. În schimb, viața în pustietate aduce sănătatea trupului, bunătatea firii și tăria cuvântului care nu se află în așezări. De aceea, Allah i-a rânduit pe trimiși dintre oamenii așezărilor.

Adevărul este că locuitorii pustietăților intră în aceeași judecată ca beduinii, fie că sunt cuprinși sau nu în termenul *«beduini»*. Acest principiu cere ca viața în așezări, luată ca gen, să fie mai bună decât viața în pustietate, luată ca gen, chiar dacă unii oameni anume din pustietate pot fi mai buni decât cei mai mulți dintre oamenii așezărilor. El cere și ca însușirile pe care numai oamenii pustietății le au, în deosebire de toți oamenii așezărilor — mă refer la vremea predecesorilor dintre companioni și generația următoare —, să fie fie mai prejos decât virtutea oamenilor așezărilor, fie dezaprobate.

Credința oamenilor Sunnei și ai comunității este că arabii, luați ca neam, sunt mai buni decât ne-arabii, luați ca neam...; că Quraysh este cel mai bun dintre arabi, Banū Hāshim sunt cei mai buni din Quraysh, iar Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, este cel mai bun din Banū Hāshim. Virtutea arabilor, apoi a Quraysh și a Banū Hāshim nu vine numai din faptul că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, este dintre ei, deși aceasta este ea însăși o virtute; ci ei sunt mai buni în sine. Prin aceasta se dovedește că Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, este cel mai bun atât ca persoană, cât și ca descendență. Altfel, raționamentul ar fi circular.

Un grup dintre oameni a susținut că arabii, ca neam, nu au nicio întâietate față de ne-arabi, ca neam. Aceștia sunt numiți shuʿūbiyya, din pricina sprijinului pe care îl dau popoarelor, în opoziție cu triburile, după cum s-a spus: triburile sunt ale arabilor, iar popoarele ale ne-arabilor. Alții au socotit unele feluri de ne-arabi mai buni decât arabii. De cele mai multe ori, asemenea vorbe izvorăsc negreșit dintr-un fel de fățărnicie, fie în credință,

fie în faptele care se nasc din patima sufletului, alături de argumente îndoielnice care au dus la aceasta.

Când a amintit hadithurile despre întâietatea arabilor, a spus: Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a arătat că această întâietate cere iubire pentru Banū Hāshim, apoi pentru Quraysh, apoi pentru arabi.

Aceasta cere ca Ismāʿīl și descendența sa să fie cei aleși dintre urmașii lui Ibrāhīm și, astfel, să fie mai buni decât descendenții lui Isḥāq. Se știe că fiii lui Isḥāq, adică fiii lui Israel, sunt cei mai buni dintre ne-arabi, datorită profeției și Cărții care se află între ei. A amintit două hadithuri. Primul:

من أحب العرب فبحبي أحبهم ومن أبغض العرب فببغضي أبغضهم

„Cel care îi iubește pe arabi îi iubește din iubirea pentru mine, iar cel care îi urăște pe arabi îi urăște din ura față de mine."

Hadithul amintit de autor

Al doilea:

يا سلمان لا تبغضني فتفارق دينك قلت يا رسول الله كيف أبغضك وبك هداني الله قال تبغض العرب فتبغضني

„O, Salmān! Nu mă urî, ca să nu te desparți de religia ta." Am spus: „O, Trimis al lui Allah! Cum să te urăsc, când prin tine m-a călăuzit Allah?" El a spus: „Dacă îi urăști pe arabi, mă urăști pe mine."[40]

Al-Tirmidhī (3927)

40 Relatat de al-Tirmidhī, Cartea meritelor, capitolul despre meritele arabilor, nr. 3927.

Se pare că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, i-a adresat aceste cuvinte lui Salmān — cel dintâi dintre perși în credință, ale cărui virtuți sunt transmise — spre a le atrage atenția și celorlalți perși, după ce Allah Preaînaltul l-a înștiințat că diavolul îndeamnă sufletele spre asemenea lucruri.

Aceasta dovedește că ura față de neamul arabilor și vrăjmășia față de el sunt necredință ori o pricină a necredinței.

Aḥmad, Allah să aibă milă de el, după cum arată felul în care a alcătuit al-Musnad, când socotea că un hadith este născocit ori aproape de a fi născocit, nu îl relata. De aceea a tăiat hadithurile unor oameni și nu le-a relatat în al-Musnad, deoarece Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a spus:

من حدث عني بحديث وهو يرى أنه كذب فهو أحد الكاذبين

„Cel care relatează de la mine un hadith despre care crede că este o minciună este unul dintre mincinoși.”[41]

Muslim, capitolul despre relatarea de la cei de încredere

أحبوا العرب لثلاث لأني عربي والقرآن عربي ولسان أهل الجنة عربي

„Iubiți-i pe arabi pentru trei lucruri: fiindcă eu sunt arab, Coranul este arab, iar limba oamenilor Paradisului este araba.”[42]

Al-Ṭabarānī; al-Ḥākim; al-Bayhaqī; Ibn al-Jawzī

Al-Silafī a spus: *«Un hadith ḥasan.»* Nu știu dacă a urmărit să numească bun lanțul său de transmitere potrivit metodei

41 Relatat de Muslim, capitolul despre obligația de a relata de la cei de încredere și despre părăsirea mincinoșilor.

42 Relatat de al-Ṭabarānī în al-Muʿjam al-kabīr (11/185, nr. 11441), de al-Ḥākim în al-Mustadrak (4/97, nr. 6999), de al-Bayhaqī în Shuʿab al-īmān (2/230, nr. 1610) și de Ibn al-Jawzī în al-Mawḍūʿāt (2/292, nr. 859).

specialiștilor în hadith ori dacă l-a numit bun în înțelesul general al cuvântului. Abū al-Faraj Ibn al-Jawzī a amintit acest hadith în al-Mawḍūʿāt, lucrarea despre hadithurile născocite.

Pricina acestei întâietăți — iar Allah știe mai bine — este ceea ce le-a fost dat îndeosebi în rațiune, limbă, purtări și fapte. Virtutea se află fie în cunoașterea folositoare, fie în fapta dreaptă. Cunoașterea are un început, care este puterea rațiunii, adică păstrarea în memorie și înțelegerea, și are o împlinire, care este puterea exprimării: limpezimea și elocvența. Apoi a amintit că, în aceste două privințe, ei sunt mai puternici decât ceilalți. A mai spus: fapta se întemeiază pe purtări, adică pe însușirile sădite în suflete, iar însușirile lor sunt mai ascultătoare de bine decât ale celorlalți... Înainte de Islam aveau însă o fire pregătită pentru bine, care nu ajungea la faptă. Nu aveau o cunoaștere pogorâtă din cer, nici o Lege moștenită de la vreun profet și nici nu se îndeletniceau cu unele dintre științele pur raționale, precum medicina, socotirea și altele asemenea. Cunoașterea lor cuprindea ceea ce le îngăduiau înzestrările lor în poezie și cuvântări, ceea ce păstraseră din descendențele și zilele lor istorice și ceea ce le trebuia în viață dintre cunoștințele despre schimbările vremii, stele ori război. Când Allah l-a trimis pe Muḥammad, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, cu călăuzirea, deasupra căreia El nu a pus și nu pune nimic pe pământ..., ei au primit această călăuzire măreață cu acea fire bună. Astfel, li s-au adunat desăvârșirea înzestrării puse în ei și desăvârșirea a ceea ce Allah a pogorât asupra lor.

Primii înaintași dintre emigranți și ajutoare au devenit astfel cei mai buni dintre făpturile lui Allah după profeți. Cei care îi urmează cu bunătate sunt, după ei, cei mai buni dintre oameni până în Ziua Învierii, dintre arabi și ne-arabi. Spun: înțelesul aparent este că cei care îi urmează cu bunătate sunt mai buni chiar decât oamenii din celelalte comunități care i-au însoțit pe profeți. Totuși, în sufletul meu rămâne o îndoială în această privință. Însoțitorii profeților care i-au întâlnit par a fi mai buni decât cei veniți după companionii acestei comunități, chiar dacă cei care îi urmează din această comunitate sunt mai buni în

privința desăvârșirii religiei decât aceia care i-au însoțit pe profeții de mai înainte. Însoțitorii profeților au împlinit desăvârșirea religiei cu care au fost însărcinați, având, pe lângă aceasta, însoțirea profeților lor. Allah știe mai bine.

Când Legea a interzis asemănarea cu ne-arabii, aici a intrat ceea ce practicau ne-arabii necredincioși, din vechime și de mai târziu, precum și ceea ce practicau ne-arabii musulmani, dar nu practicau primii înaintași. La fel, în denumirea de *«ignoranță arabă»* intră ceea ce practicau oamenii ignoranței înainte de Islam și acele lucruri ale ignoranței la care au revenit mulți dintre arabi.

De asemenea, când Allah Și-a pogorât Cartea în limba arabă, l-a făcut pe Trimisul Său să transmită de la El Cartea și înțelepciunea în limba arabă și i-a făcut pe primii înaintași vorbitori ai acestei limbi, cunoașterea și păstrarea religiei au ajuns să depindă de cunoașterea acestei limbi. Cunoașterea ei a ajuns astfel să țină de religie. Obișnuința de a vorbi această limbă le face oamenilor religiei mai ușoară cunoașterea religiei lui Allah și îi apropie mai mult de împlinirea rânduielilor ei, precum și de asemănarea cu primii înaintași dintre emigranți și ajutoare în toate treburile lor.

Obiceiurile au o înrâurire puternică asupra lucrurilor pe care Allah le iubește și le urăște. De aceea, Legea a cerut păstrarea obiceiurilor primilor înaintași în cuvintele și faptele lor și a dezaprobat părăsirea lor pentru altele fără a fi nevoie. Pe scurt, interdicția asemănării cu ei a venit pentru că aceasta duce fie la pierderea virtuților pe care Allah le-a dat primilor înaintași, fie la dobândirea lipsurilor care se aflau la ceilalți.

Discuția se întregește prin două lucruri:

Primul: când musulmanul cercetează virtuțile ori vorbește despre ele, trebuie să urmeze calea omului chibzuit, al cărui scop este binele și care se străduiește să îl dobândească. Scopul său nu este să se mândrească înaintea cuiva ori să micșoreze meritul cuiva.

Al doilea: denumirile *«arabi»* și *«ne-arabi»* au ajuns să fie neclare în folosire. La început, denumirea *«arabi»* se aplica unor oameni care întruneau trei însușiri:

1. limba lor era araba;

2. erau descendenți ai arabilor;

3. locuiau în țara arabilor, adică Peninsula Arabică, întinsă de la Marea al-Qulzum la Marea al-Baṣra și din cel mai îndepărtat Ḥajr, în Yemen, până la începuturile ținutului al-Shām. Yemenul intra în țara lor, iar al-Shām nu intra în ea.

Răspunsul celui care invocă legea comunităților dinaintea noastră împotriva dovezilor despre asemănare

Dacă se spune: *«Dovezilor amintite de voi — adică celor care cer interzicerea asemănării cu ei — li se opune altceva. Legea celor de dinaintea noastră este și lege pentru noi, câtă vreme nu a venit în Legea noastră ceva potrivnic ei, potrivit cuvintelor Sale:»*

﴿فَبِهُدَاهُمُ ٱقْتَدِهْ﴾

„Urmează călăuzirea lor!”
Coran 6:90

Se invocă și hadithul despre ʿĀshūrāʾ, ziua pe care o posteau evreii și pe care a postit-o și Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace,[43] precum și hadithul lui Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, potrivit căruia Profetul:

كان يحب موافقة أهل الكتاب فيما لم يؤمر فيه بشيء

obișnuia să prefere a fi în acord cu oamenii Cărții în privința lucrurilor în care nu primise o poruncă.[44]
Al-Bukhārī (3558); Muslim (2336)

43 Relatat de al-Bukhārī, Cartea postului, capitolul despre postul din ziua ʿĀshūrāʾ, nr. 2004.

44 Relatat de al-Bukhārī, Cartea meritelor, capitolul despre descrierea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, nr. 3558; și de Muslim, Cartea virtuților, capitolul despre lăsarea părului Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, să cadă și despre despărțirea lui prin cărare, nr. 2336.

Răspundem: prima obiecție se sprijină pe două premise, amândouă neacceptate în chestiunea asemănării cu ei.

Prima: trebuie să fie dovedit printr-o transmitere de încredere că acel lucru le-a fost legiferat. Simpla întoarcere la spusele lor ori la ceea ce se află în cărțile lor nu este îngăduită, potrivit consensului.

A doua: să nu existe în Legea noastră o lămurire anume privitoare la acel lucru. Dacă există o asemenea lămurire, fie în sensul acordului, fie în sensul deosebirii, ea este de ajuns.

Cât despre postul din ziua ʿĀshūrāʾ, s-a dovedit că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, îl ținea înainte de a-i întreba pe evrei despre el, iar Quraysh îl ținea de asemenea.

Răspunsul la faptul că el obișnuia să prefere a fi în acord cu oamenii Cărții în lucrurile în care nu primise o poruncă are mai multe chipuri:

Primul: aceasta a fost abrogată. O lămurește faptul că toate relatările despre asemănarea cu ei privesc începutul de după emigrare, apoi au fost abrogate. Deosebirea de ei vine după ce religia a devenit vădită și puternică, asemenea luptei religioase, impunerii tributului jizya și a stării de supunere. Când musulmanii erau slabi la început, nu le fusese legiferată deosebirea de ei. Când religia s-a întregit și a devenit vădită și puternică, aceasta a fost legiferată.

Un caz asemănător astăzi ar fi acela al unui musulman aflat într-un ținut al războiului ori într-un ținut al necredinței care nu este în război. Nu i s-ar porunci să se deosebească de ei în purtarea vădită, din pricina răului care i-ar putea veni. Dimpotrivă, uneori poate fi recomandat ori chiar obligatoriu pentru om să fie în acord cu ei în anumite aspecte vădite, dacă aceasta aduce un folos religios: chemarea lor la religie, cunoașterea treburilor lor ascunse pentru a-i înștiința pe musulmani despre ele ori îndepărtarea răului lor de musulmani și alte scopuri drepte asemănătoare.

Al doilea: chiar dacă am presupune că aceasta nu a fost abrogată, Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, putea fi în acord cu ei, deoarece, prin ceea ce Allah Preaînaltul îl

învăța, deosebea ceea ce aveau adevărat de ceea ce aveau fals. Nouă însă nu ne este îngăduit să luăm de la ei ceva din religie.

Al treilea: ne însușim ceea ce cere textul: lui îi plăcea să fie în acord cu oamenii Cărții în lucrurile în care nu primise vreo poruncă, iar apoi lui i s-a poruncit să se deosebească de ei, iar nouă ni s-a poruncit să-i urmăm călăuzirea.

Discuția privește numai faptul că ni s-a interzis să ne asemănăm lor în lucrurile pe care nu le practicau predecesorii acestei comunități. Lucrurile pe care le practicau aceștia sunt, fără îndoială, de făcut, fie că ceilalți le fac, fie că nu le fac. Noi nu părăsim ceea ce Allah ne-a poruncit numai fiindcă necredincioșii fac acel lucru.

Spun: un exemplu este scuza adusă de mulți dintre cei care își rad barba: ei spun că necredincioșii, ori mulți dintre ei acum, își lasă barba. Dacă ne-am lăsa-o și noi, ne-am asemăna lor. Așa spun ei. Răspunsul este că lăsarea bărbii este dintre lucrurile pe care Allah și Trimisul Său le-au poruncit. Nu o părăsim numai pentru că necredincioșii o fac.

Trei categorii ale faptelor necredincioșilor și ale ne-arabilor

S-a arătat deja că deosebirea de ei pe care Allah și Trimisul Său ne-au poruncit-o este legiferată, fie că făptuitorul urmărește să se asemene lor, fie că nu urmărește aceasta. La fel, interdicția asemănării cu ei cuprinde atât ceea ce este făcut cu intenția asemănării, cât și ceea ce este făcut fără ea: musulmanii nu urmăresc asemănarea în cele mai multe dintre aceste fapte, iar unele dintre ele nici nu pot fi făcute cu această intenție, precum albirea părului și creșterea mustății.

Faptele lor — adică ale necredincioșilor — sunt de trei feluri: unele sunt legiferate în religia noastră și au fost legiferate și pentru ei ori nu știm că le-au fost legiferate, dar ei le fac acum...; altele le-au fost legiferate, apoi Legea Coranului le-a abrogat; iar altele nu au fost legiferate nicicând, ci ei le-au născocit. Aceste categorii pot privi acte de adorare în sine, obiceiuri în sine — adică purtările obișnuite — ori amândouă laolaltă.

Prima categorie: ceea ce a fost legiferat în amândouă Legile ori ceea ce ne-a fost legiferat nouă și ei îl practică, precum postul de ʿĀshūrāʾ, îngroparea morților și rugăciunea în încălțări. Deosebirea de ei în această categorie privește felul în care se împlinește acea faptă.

A doua categorie: ceea ce a fost legiferat, apoi a fost abrogat în întregime, precum sâmbăta. Interzicerea acordului cu ei în aceasta este vădită, fie că era pentru ei o obligație și ținea de adorare, fie că era pentru ei o interdicție și privea obiceiurile. Omul nu are dreptul să se abțină de la grăsimi și de la carnea oricărui animal cu unghie cu intenția unei practici religioase. Lucrul abrogat poate, de asemenea, să unească actele de adorare și obiceiurile, precum sărbătorile. Sărbătoarea legiferată unește adorarea și obiceiurile: în ea se legiferează obligatoriu ori recomandat acte de adorare care nu sunt legiferate în alte zile, iar dintre obiceiurile firești ale sufletelor sunt îngăduite, recomandate ori impuse lucruri care nu sunt astfel în alte zile. De aceea este obligatoriu să nu postim în cele două zile de sărbătoare. A fi în acord cu ei în această categorie abrogată, fie în acte de adorare, fie în obiceiuri, fie în amândouă, este mai urât decât a fi în acord cu ei în ceea ce este legiferat în esență. De aceea, în această categorie acordul cu ei este oprit, pe când în prima categorie el poate fi numai dezaprobat.

A treia categorie: ceea ce nu a fost legiferat, dar ei au născocit ca acte de adorare, ca obiceiuri ori ca amândouă, este încă și mai urât.

Prin lanțul său de transmitere — adică al lui Abū al-Shaykh al-Aṣbahānī —, de la ʿAṭāʾ ibn Yasār, se relatează că ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb a spus:

إياكم ورطانة الأعاجم وأن تدخلوا على المشركين يوم عيدهم في كنائسهم

„Feriți-vă de graiul ne-arabilor și de a intra la politeiști în bisericile lor, în ziua sărbătorii lor."[45]

Al-Bayhaqī, al-Sunan al-kubrā (9/234, nr. 18640)

Dacă sacrificarea într-un loc al sărbătorii lor este interzisă, cum ar fi îngăduit acordul cu ei chiar în privința sărbătorii, prin săvârșirea unora dintre faptele făcute din pricina sărbătorii lor?

ʿĪd — sărbătoarea — este numele unei adunări obștești care revine potrivit unui obicei, fie anual, fie săptămânal, fie lunar ori în alt chip asemănător.

Aceasta ne dă o cunoaștere sigură că imamul celor evlavioși, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și-a oprit comunitatea, printr-o interdicție puternică, de la sărbătorile necredincioșilor și a urmărit ștergerea și înlăturarea lor pe toate căile.

Ḥarb a spus: i-am spus lui Aḥmad: *«Perșii au zile și luni pe care le numesc cu nume necunoscute nouă.»* El le-a dezaprobat cu cea mai puternică dezaprobare. De la Mujāhid s-a relatat că dezaproba să se spună *«Āḏarmāh»* și *«Dhīmāh»*.

A spus: l-am întrebat pe Isḥāq: *«La datarea unei scrisori se folosesc lunile persane, precum Āḏarmāh și Dhīmāh?»* El a spus: *«Dacă între aceste nume nu se află vreun nume pe care îl dezaprob, nădăjduiesc că nu este niciun rău.»*

Dezaprobarea lui Aḥmad față de aceste nume are două temeiuri:

45 Relatat de al-Bayhaqī printr-un lanț autentic, în al-Sunan al-kubrā (9/234, nr. 18640).

Primul: dacă nu se cunoaște înțelesul numelui, el poate avea un înțeles oprit, iar musulmanul nu rostește lucruri al căror înțeles nu îl cunoaște.

Al doilea: dezaprobarea obișnuinței omului de a vorbi în altă limbă decât araba. Limba arabă este un semn distinctiv al Islamului și al oamenilor săi, iar limbile sunt dintre cele mai însemnate semne prin care comunitățile se deosebesc.

După ce a arătat în amănunt judecata privitoare la traducerea pomenirilor din rugăciune și din afara ei, a spus: a vorbi în ea — adică într-o altă limbă decât araba — fără nevoie, în numele oamenilor, ale lunilor și ale datelor și în alte lucruri asemenea, este interzis când nu i se cunoaște înțelesul, fără îndoială. Când înțelesul este cunoscut, cuvintele lui Aḥmad arată că și atunci o dezaprobă, dar, deși a dezaprobat numele Āḍarmāh, înțelesul lui nu este oprit.

În ansamblu, rostirea când și când a câte unui cuvânt ne-arab este un lucru ușor. Cei mai mulți dintre cei care fac aceasta fie se adresează unui ne-arab, fie unui om obișnuit cu acea limbă, și doresc să-i ușureze înțelegerea... Însă a te obișnui să vorbești într-o altă limbă decât araba — semnul Islamului și limba Coranului — până când aceasta devine un obicei pentru o cetate și oamenii ei, pentru o casă, pentru un om cu prietenul său, pentru oamenii pieței, pentru cârmuitori, pentru slujbașii administrației ori pentru juriști, este, fără îndoială, dezaprobat.

Profeții nu au rânduit vremurile actelor de adorare decât după semilună. Evreii și creștinii au fost aceia care au schimbat legiuirile.

Am enumerat unele lucruri osândite ale religiei lor, pentru că am văzut grupuri dintre musulmani încercate de unele dintre ele, iar mulți dintre ei nu știau că acestea țin de religia creștinilor, blestemată ea și adepții săi.

Orice timp, loc, piatră, copac ori clădire preamărită pe nedrept trebuie înadins lipsită de acea cinstire, așa cum sunt înjosiți idolii adorați. Dacă nu ar fi adorate, aceste lucruri ar fi asemenea celorlalte pietre.

Dacă asemănarea în puține lucruri este o cale spre aceste fapte urâte, ea este oprită. Cum ar fi atunci când ea duce la ceea ce este necredință față de Allah Preaînaltul — căutarea binecuvântării prin cruce și botezarea în cristelniță — ori la vorbele celui care spune: *«Cel adorat este unul, chiar dacă drumurile sunt diferite»* și la alte cuvinte și fapte asemenea? Acestea presupun fie că legile schimbate și abrogate ale iudaismului și ale creștinismului duc la Allah, fie socotirea drept bună a unora dintre lucrurile lor care se împotrivesc religiei lui Allah Preaînaltul, fie urmarea lor ca practică religioasă. Acestea și alte lucruri asemenea înseamnă necredință față de Allah, de Trimisul Său, de Coran și de Islam, fără dezacord în comunitatea de mijloc asupra acestei judecăți.

Asemănarea — adică asemănarea cu necredincioșii — duce, de cele mai multe ori, la necredință ori neascultare sau duce la ele în ansamblu. În această asemănare care duce la ele nu există un folos, iar ceea ce duce la acestea este oprit.

Când robul ia din faptele nelegiferate ceva cu care își împlinește o nevoie, dorința lui pentru cele legiferate și folosul pe care îl dobândește din ele scad în măsura în care le-a înlocuit cu altceva. Altfel stau lucrurile cu acela care își îndreaptă năzuința spre ceea ce este legiferat: iubirea și folosul lui pentru aceasta cresc, religia i se întregește prin ea, iar Islamul său se desăvârșește. A amintit exemple pentru aceasta, apoi a spus: de aceea s-a transmis în hadith de la Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace:

ما ابتدع قوم بدعة إلا نزع الله عنهم من السنة مثلها

„Niciun neam nu născocește o născocire religioasă fără ca Allah să îi ia o parte asemenea ei din Sunna."[46]

Aḥmad (4/105, nr. 17011)

Relatat de Aḥmad. A amintit apoi temeiurile interzicerii asemănării cu necredincioșii din perspectiva cercetării și a înțelegerii. Le vom înfățișa pe scurt:

46 Relatat de imamul Aḥmad (4/105, nr. 17011).

Primul: sărbătorile intră în ansamblul legiuirilor și al căilor de viață. Allah Preaînaltul a spus despre acestea:

﴿لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾

„Fiecăruia dintre voi i-am rânduit o lege și o cale.”
Coran 5:48

Nu există, așadar, deosebire între participarea împreună cu ei la sărbătoare și participarea împreună cu ei la celelalte rânduieli.

Al doilea: ceea ce ei fac în sărbătorile lor este neascultare față de Allah, fiind fie născocit, fie abrogat. În cel mai bun caz — și nu este un caz bun —, aceasta se află pe treapta rugăciunii musulmanului către Ierusalim.

Al treilea: dacă se îngăduie să se facă puțin din acestea, aceasta duce la a se face mult. Când un lucru se răspândește, oamenii de rând intră în el și îi uită originea, până când ajunge un obicei ori chiar o sărbătoare, asemănătoare celei a lui Allah sau chiar mai mare.

Nu este îngăduit să asistăm la sărbătorile creștinilor și ale evreilor

Al patrulea: sărbătorile și vremurile de adunare, în ansamblu, au un folos însemnat pentru religia și viața lumească a oamenilor. Allah a legiferat, prin limba ultimului dintre profeți, ceea ce îi îndreaptă pe oameni în chipul cel mai deplin... Când robul își împlinește o nevoie prin fapte nelegiferate, dorința lui pentru ceea ce este legiferat și folosul pe care îl dobândește din acesta scad în măsura în care a pus altceva în loc... De aceea vezi că, în inima celui care ascultă mult poezii ca să își îndrepte inima, dorința de a asculta Coranul se împuținează, până când poate ajunge chiar să îl urască.

Al cincilea: asemănarea cu ei în unele dintre sărbătorile lor le bucură inimile în privința falsității pe care o urmează... Poate chiar îi încurajează să profite de prilejuri și să îi înjosească pe cei slabi.

Al șaselea: ceea ce fac în sărbătorile lor cuprinde lucruri care sunt necredință, lucruri care sunt oprite și lucruri care ar fi îngăduite dacă ar fi desprinse de răul asemănării cu ei. Deosebirea dintre unele și altele poate să nu fie limpede multor oameni de rând.

Al șaptelea: Allah i-a făcut pe fiii lui Ādam — ba chiar toate făpturile — astfel încât lucrurile care seamănă între ele se influențează reciproc. Cu cât asemănarea este mai mare, cu atât această înrâurire în purtări și însușiri este mai deplină, până când cele două nu se mai deosebesc decât ca ființe aparte... Asemănarea și potrivirea în lucrurile vădite cer o asemănare și potrivire în lucrurile lăuntrice, care se strecoară treptat și pe ascuns.

Al optulea: asemănarea vădită naște în lăuntru un fel de afecțiune, iubire și aliere, după cum iubirea lăuntrică naște asemănare vădită. Iubirea și alierea cu ei se împotrivesc credinței.[47]

Sărbătoarea este un nume de gen

Interdicția nu privește numai sărbătorile lor anume, ci cuprinde orice timp ori loc preamărit de ei, care nu are un temei în Islam.

Sărbătorile necredincioșilor sunt multe și felurite

După cum nu ne asemănăm lor în sărbători, nici musulmanul care le imită nu este ajutat în aceasta, ci este oprit de la acea asemănare... Când cineva îi dă unui musulman un dar cu prilejul

47 P. 222. Asemănarea cu ei în lucrurile care nu țin de Legea noastră este de două feluri. Primul: omul știe că acea faptă este una dintre particularitățile religiei lor și o face pentru a fi în acord cu ei, dintr-o dorință legată de acea faptă ori închipuindu-și un folos în ea. Toate acestea sunt, fără îndoială, oprite și pot ajunge păcat mare ori necredință, potrivit dovezilor Legii. Al doilea: omul face fapta fără să știe că ține de practica lor. Acesta este de două feluri. În primul caz, fapta a fost la origine preluată de la ei, fie în același fel în care o fac ei, fie cu o schimbare în faptă, în timpul ori în locul ei. Celui care o face i se arată originea; dacă se oprește, bine, iar dacă nu, intră în prima categorie... În al doilea caz, fapta nu a fost preluată de la ei, dar ei o fac. Aici nu se află răul asemănării, însă se poate pierde folosul deosebirii. Spun: aceasta nu se aplică lăsării bărbii, deoarece ea ține de Legea noastră. Ibn ʿUthaymīn, Allah să aibă milă de el.

acestor sărbători, care se deosebește de darurile pe care obișnuiește să i le dea în celelalte vremuri, darul nu este primit, mai ales dacă el poate fi folosit pentru a se asemăna lor, precum lumânările și altele asemenea de Crăciun... La fel, nu i se dă vreunui musulman cu prilejul acestor sărbători un dar făcut pentru sărbătoare, mai ales unul care poate fi folosit pentru a se asemăna lor.

Musulmanul nu îi vinde altui musulman alimente sau alte lucruri prin care acesta se ajută să se asemene lor în sărbătoare, deoarece aceasta înseamnă ajutor la fapte reprobabile.

Cât despre vânzarea către ei a lucrurilor cu care își pregătesc sărbătoarea ori participarea la sărbătorile lor cu scopul de a cumpăra de acolo, cuvintele lui Aḥmad despre cumpărarea de la ei fără a intra în bisericile lor arată că aceasta este îngăduită. În privința vânzării, există loc de cercetare. Aceasta este încheierea celor transmise de șeic de la el.

Apoi a spus: musulmanii obișnuiau să ia parte la piețe din epoca ignoranței, iar la unele dintre ele a fost de față și Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace.[48] Dacă omul ar călători într-un ținut al războiului ca să cumpere de acolo, aceasta ar fi îngăduit, după cum arată hadithul despre comerțul lui Abū Bakr,

48 Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, a spus:

عن ابن عباس قال انطلق رسول الله صلى الله عليه وسلم في طائفة من أصحابه عامدين إلى سوق عكاظ وقد حيل بين الشياطين وبين خبر السماء

De la Ibn ʿAbbās se relatează că a spus: Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a pornit cu un grup dintre companionii săi spre piața ʿUkāẓ, pe când diavolii fuseseră împiedicați să mai primească veștile cerului.

Al-Bukhārī (4921)

Relatat de al-Bukhārī, Cartea tâlcuirii Coranului, capitolul «Nici pe Wadd, nici pe Suwāʿ, nici pe Yaghūth și Yaʿūq», nr. 4921.

Allah să fie mulțumit de el, spre al-Shām, în vremea vieții Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace... Despre aducerea mărfurilor într-un ținut al războiului există însă două relatări, amândouă consemnate explicit. Cele mai multe dintre textele lui Aḥmad cer oprirea acestui lucru, dar oprirea este oare o dezaprobare ori o interdicție?

De la Abū al-Ḥārith se relatează că Abū ʿAbd Allāh a fost întrebat despre un om care își vinde casa. A venit un creștin, a dorit-o și a oferit un preț mai mare: *«Socotești că poate să îi vândă casa lui, fiind creștin, evreu ori zoroastrian?»* El a spus: *«Nu socotesc că poate să facă aceasta. Să își vândă casa unui necredincios care Îl va tăgădui pe Allah în ea?! Îmi este mai drag să o vândă unui musulman.»* Acesta este un text explicit pentru oprire.

Când a amintit deosebirea dintre părerile adepților școlii cu privire la închirierea către un dhimmī, precum și deosebirea, pentru cei care o fac, dintre aceasta și vânzare, și dacă oprirea vânzării și a închirierii este o interdicție ori o dezaprobare, a spus: dezacordul nostru asupra dezaprobării privește cazul în care contractul de închiriere nu a fost încheiat pentru un folos oprit. Dacă însă i-o închiriază pentru vânzarea vinului ori pentru a o face lăcaș de cult, kanīsa ori bīʿa, aceasta nu este îngăduită, fără deosebire de păreri în cadrul școlii.

Neascultările unui dhimmī sunt de două feluri:

Primul: lucrurile în privința cărora legământul de protecție cere să fie lăsat să le practice.

Al doilea: lucrurile de la care el trebuie oprit ori pe care nu trebuie lăsat să le arate. Fără îndoială, nu este nicidecum îngăduit să îi închiriem ori să îi vindem ceva pentru aceste fapte, dacă este mai probabil că le va săvârși.

În primul caz, Abū Mūsā a spus că se dezaprobă, motivând aceasta; potrivit celor spuse de al-Qāḍī, nu este îngăduit; apoi a fost amintit motivul acestei păreri.

Pe această pagină și după ea a amintit cuvinte din care reiese că acela care este angajat să ducă vin ori ceva asemănător săvârșește un lucru oprit, dar plata convenită îi este acordată prin judecată. Apoi îi este interzis să folosească plata, din pricina dreptului lui

Allah Preaînaltul, nu a dreptului celui care l-a angajat. Remunerația este, așadar, valabilă în raport cu angajatorul, în sensul că el trebuie să o plătească, și nevalabilă în raport cu lucrătorul, în sensul că lui îi este interzis să se folosească de plată. A spus că în Lege există și alte cazuri asemănătoare.

Când prostituata, cântărețul, bocitoarea și cei asemenea lor se căiesc, dau de pomană plata primită ori o înapoiază celor care le-au dat-o? Există două păreri. Cea mai corectă este că o dau de pomană și că ea se cheltuiește pentru folosul musulmanilor.

A le vinde necredincioșilor lucruri cu care își țin sărbătorile este oprit, la fel ca vânzarea imobilelor pentru locuire. Vânzarea lucrurilor care sunt oprite în sine, precum crucea, este fără îndoială oprită. La fel este vânzarea sucului pentru a fi făcut vin, construirea bisericii lor și vânzarea lucrurilor cu care se ajută în sărbătorile lor pentru mâncare, băutură și îmbrăcăminte. Principiile lui Aḥmad cer dezaprobarea acestora, iar părerea cea mai apropiată este că aceasta e o dezaprobare cu sens de interdicție. Apoi a arătat pricina.

Adorarea lui Allah Preaînaltul prin rugăciune și prin riturile jertfei este mai însemnată decât invocarea numelui Său la începutul treburilor. Nu este îngăduit să se aducă o jertfă pentru altcineva decât Allah, căutând astfel apropierea de acela, chiar dacă se spune deasupra ei *«În numele lui Allah»*, așa cum fac unele grupuri de fățarnici din această comunitate, care caută apropierea de sfinți. Chiar dacă aceștia sunt apostați, ale căror jertfe nu sunt îngăduite în niciun caz, în acea jertfă se întâlnesc două piedici. De același fel sunt și jertfele pe care unii neștiutori le aduc jinnilor.

Postul în zilele sărbătorilor necredincioșilor

În privința postirii aparte a zilelor sărbătorilor necredincioșilor există dezacord: deosebirea de ei se face oare prin post ori prin a nu rezerva acelei zile o faptă anume?

Apoi a amintit hadithul despre interzicerea postului sâmbăta, în

afara celui obligatoriu.[49] A spus că nu se poate susține că interdicția privește numai postirea ei aparte, tocmai din pricina excepției. Despre acest hadith a spus:

fie este o relatare shādhdh, nepăstrată corect, fie este abrogată. Abū Dāwūd a spus: Mālik a spus că aceasta este o minciună. Cei mai mulți oameni ai cunoașterii nu socotesc că se dezaprobă postul în acea zi.

Cei care spun că se dezaprobă postirea aparte a sâmbetei au dat motivări diferite. Unii au spus că ea este o sărbătoare a oamenilor Cărții, iar rezervarea ei pentru post înseamnă un fel de preamărire. Această motivare poate fi însă contrazisă prin cazul duminicii. Se poate spune și că, dacă este o zi de sărbătoare a lor, deosebirea de ei în acea zi se face prin post. Apoi a adus dovada în sprijinul acestei păreri.

Celelalte sărbători și adunări periodice născocite în religie

Între faptele reprobabile ale acestei categorii se află și celelalte sărbători și adunări periodice născocite în religie. Ele sunt dintre faptele reprobabile și dezaprobate, fie că această dezaprobare ajunge la interdicție, fie că nu ajunge la ea. Sărbătorile oamenilor Cărții și ale ne-arabilor au fost interzise din două motive: asemănarea cu ei și faptul că sunt născociri în religie. Sărbătorile și adunările născocite ulterior sunt reprobabile chiar dacă nu cuprind asemănarea cu oamenii Cărții, din două motive:

Primul: intră în denumirea de născociri religioase și lucruri nou-aduse.[50] Apoi a amintit hadithurile care avertizează împotriva lor, dovezile din Carte și Sunna și consensul asupra acestui principiu, și a spus:

Cel care, prin cuvânt ori prin faptă, recomandă un lucru prin care se caută apropierea de Allah ori îl declară obligatoriu, fără ca Allah să îl fi legiferat, a legiferat în religie ceva pentru care Allah nu a dat îngăduință. Iar cel care îl urmează în aceasta l-a luat

49 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea postului, capitolul despre interzicerea rezervării sâmbetei pentru post, nr. 2421; și de al-Tirmidhī, Cartea postului, capitolul despre cele relatate privind postul sâmbăta, nr. 744.

50 Al doilea temei a fost amintit la p. 282.

drept asociat al lui Allah, care i-a legiferat o religie pe care Allah nu a îngăduit-o.

Da, în această legiferare omul poate avea o interpretare greșită și poate fi iertat, atunci când este un mujtahid care depune acel efort de judecată pentru care greșeala este iertată și pentru care primește și răsplată. Nu este însă îngăduit să fie urmat în greșeala sa.

Mustrarea îl privește pe cel căruia adevărul i-a fost arătat și l-a părăsit, pe cel care a fost neglijent în căutarea lui și nu i s-a lămurit ori pe cel care s-a îndepărtat de căutarea cunoașterii lui, din patimă, lene ori altceva asemănător.

În actele de adorare, principiul este că nu se legiferează decât ceea ce Allah a legiferat. În obiceiuri, principiul este că nu se interzice decât ceea ce Allah a interzis. Acest principiu — folosirea faptului că un lucru este o născocire în religie drept dovadă că este reprobabil — este un principiu foarte însemnat.

Unii oameni spun că născocirile se împart în două: bune și urâte. Ei aduc drept dovadă cuvintele lui ʿUmar despre rugăciunea tarāwīḥ:

نعمت البدعة

„Ce bună născocire!”[51]

Mālik, al-Muwaṭṭaʾ (1/114, nr. 250)

Și aduc drept dovadă cuvinte și fapte apărute după Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, care nu sunt dezaprobate ori care sunt bune, datorită dovezilor care le susțin, consensului ori analogiei. Aceștia spun că nu orice născocire este rătăcire. Aici există două poziții:

Prima: să spună că, dacă s-a dovedit că unele născociri sunt bune și altele urâte, atunci este urât ceea ce Legiuitorul a interzis, iar ceea ce El a trecut sub tăcere nu este urât, ci poate fi bun.

A doua: să spună despre o născocire rea că este bună, deoarece cuprinde cutare și cutare folos.

51 Relatat de imamul Mālik în al-Muwaṭṭaʾ (1/114, nr. 250).

Răspunsul la prima poziție este că afirmația «كل بدعة ضلالة» — *„Orice născocire religioasă este rătăcire”* — este însuși textul Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. Nimănui nu îi este îngăduit să înlăture înțelesul său de osândire a născocirilor, iar cine îi contestă înțelesul se îndepărtează de adevăr. Se mai spune: lucrul a cărui bunătate este dovedită fie nu este o născocire în religie, fie este o excepție de la acest enunț general.

Ceea ce poate stabili o excepție este Cartea, Sunna și consensul, fie prin text explicit, fie prin deducție. Obiceiul vreunei țări ori vorba multor învățați nu se pot împotrivi cuvântului Trimisului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, astfel încât să îi restrângă înțelesul... Totuși, din multă neștiință, mulți oameni, chiar și dintre cei care se socotesc oameni ai cunoașterii și ai religiei, s-au sprijinit pe asemenea lucruri.
Nu este îngăduit nici să înțelegem cuvintele sale, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace:

كل بدعة ضلالة

„Orice născocire religioasă este rătăcire.”[52]
Muslim (867)

numai în privința născocirii care a fost interzisă în mod anume. Aceasta ar lipsi hadithul de folos, deoarece prin acea interdicție s-a cunoscut deja că lucrul este urât și oprit, fie că este o născocire, fie că nu este. O asemenea înțelegere a hadithului este un fel de denaturare și abatere și cuprinde următoarele rele:

Primul: se pierde posibilitatea de a se sprijini pe acest hadith ca dovadă.

Al doilea: termenul *«născocire religioasă»* și înțelesul său ar deveni numai un nume fără înrâurire asupra judecății.

Al treilea: dacă prin această adresare s-ar urmări numai lucrurile deja interzise anume, aceasta ar însemna ascunderea a

52 Relatat de Muslim, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre scurtarea rugăciunii și a predicii, nr. 867.

ceea ce trebuie lămurit, o rostire al cărei sens aparent nu este urmărit și o pură inducere în eroare. Cel care vorbește nu poate face aceasta fără să fie un înșelător.

Al patrulea: dacă s-ar urmări numai lucrurile pentru care există o interdicție anume, Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, i-ar fi trimis, pentru a cunoaște ce urmărește, la lucruri pe care aproape nimeni nu le poate cuprinde — și chiar cei deosebiți din comunitate le pot cunoaște numai în parte. Aceasta nu este nicidecum îngăduită.

Al cincilea: dacă s-ar urmări numai lucrurile care au fost interzise în mod anume dintre născociri, acestea ar fi mai puține decât cele fără o asemenea interdicție. Nu este îngăduit ca printr-un enunț general să se urmărească numai cazurile puține ori rare.

Cât despre a doua poziție, se spune: chiar presupunând că născocirile religioase s-ar împărți în bune și urâte, aceasta nu împiedică hadithul să arate că toate sunt urâte. Cel mai mult ce se poate spune este: *«Dacă s-a dovedit că acesta este bun, el este o excepție de la enunțul general, datorită cutării dovezi»* sau: *«Dacă s-a dovedit că este bun, atunci nu este o născocire religioasă.»* Lucrurile numai socotite bune, fără să se fi dovedit că sunt astfel, ori care ar putea fi bune sau nu, nu pot fi aduse împotriva hadithului.

Rugăciunea tarāwīḥ nu este o născocire religioasă: Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a împlinit-o în grup două ori trei nopți la începutul lui Ramaḍān și a împlinit-o în grup de mai multe ori în ultimele zece nopți.

Faptul că ʿUmar a numit-o născocire ține de înțelesul lingvistic al cuvântului. În limbă, născocire este orice faptă începută fără un model anterior, iar născocirea în sensul Legii este ceea ce nu are o dovadă a Legii. Dacă textul Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a arătat că o faptă este recomandată ori obligatorie, fie în mod general, fie pentru o anumită situație, și ea a fost pusă în practică abia după moartea sa, ea poate fi numită născocire în limbă, deoarece este o faptă

nou începută. Cuvântul *«născocire»* este, așadar, mai larg în limbă decât în Lege.

A amintit exemple de asemenea lucruri: strângerea Coranului într-un volum, îndepărtarea de către ʿUmar a evreilor din Khaybar și a creștinilor din Najrān, înapoierea alocației încă de la început și lupta lui Abū Bakr împotriva celor care refuzau zakāt-ul.

Principiul care rânduiește aceasta — iar Allah știe mai bine — este următorul: oamenii nu aduc un lucru nou decât dacă îl socotesc folositor. Trebuie privită, așadar, pricina care a făcut să fie nevoie de el. Dacă pricina acestei nevoi a apărut după Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și nu a fost pricinuit de vreo neglijență a noastră, poate fi îngăduit să aducem ceva nou de care este nevoie. La fel, dacă pricina împlinirii lui exista în vremea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, dar fapta a fost lăsată din cauza unei piedici care a dispărut după moartea lui, atunci fapta poate fi făcută, precum scrierea Coranului și rugăciunea nopților de Ramaḍān în grup.

Când însă pricina de a face un lucru exista și nu era nicio piedică pentru el în vremea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, nu este îngăduit să fie adus nou, precum chemarea la rugăciune pentru cele două sărbători.

La fel este ceea ce a fost adus nou din pricina neglijenței oamenilor, precum punerea predicii înaintea rugăciunii de sărbătoare. Când unul dintre cârmuitori a făcut aceasta, musulmanii i-au arătat că este greșit. El și-a îndreptățit fapta spunând că oamenii pleacă înainte de a asculta predica, spre deosebire de vremea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. I se răspunde: pricina plecării lor este neglijența ta. Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, le ținea predici ca să-i învețe, să-i călăuzească și să le fie de folos, pe când tu urmărești să-ți întărești cârmuirea. Această neascultare a ta nu-ți îngăduie să aduci o altă neascultare. Calea este să te căiești înaintea lui Allah Preaînaltul și să urmezi Sunna Profetului Său, iar lucrurile se vor îndrepta. Dacă nu se îndreaptă, Allah Preaînaltul te va întreba numai despre fapta ta, nu despre faptele lor.

A arătat apoi ce dobândesc cârmuitorii, învățații și închinătorii prin împlinirea Legii și urmarea Sunnei.

Al doilea temei pentru condamnarea prilejurilor și sărbătorilor religioase inventate: stricăciunea pe care o aduc religiei

1. Cel care aduce o faptă nouă, pentru care alege în mod aparte un timp sau un loc, trebuie să o însoțească de o convingere. Dacă acea convingere nu are un temei care să o dovedească, ea este o stricăciune. A adus apoi drept dovadă interdicția Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, de a alege în mod aparte noaptea de vineri pentru rugăciune și ziua ei pentru post.[53] A spus apoi: este știut că stricăciunea acestei fapte stă în alegerea ei în mod aparte; altminteri l-ar fi interzis în întregime ori nu l-ar fi interzis, ca în cazul zilei de ʿArafa. Se vede, așadar, că stricăciunea s-a ivit din alegerea în mod aparte a ceea ce nu are o asemenea particularitate.

Fapta inventată în religie atrage după sine fie o convingere rătăcită despre religie, fie practicarea religiei pentru altcineva decât Allah Preaînaltul. Practicarea religiei prin convingeri stricate sau pentru altcineva decât Allah nu este îngăduită.

Apoi, această convingere este urmată în inimă de stări de preamărire și cinstire. Și acelea sunt stări neîntemeiate, care nu fac parte din religia lui Allah Preaînaltul.

Să știi că împlinirea acestor inovații contrazice convingerile obligatorii și îi înfruntă pe trimiși în cele cu care au venit de la Allah Preaînaltul. Ea sădește în inimă fățărnicie, chiar dacă una ascunsă. Cine cugetă la aceasta va dobândi certitudine despre otrăvurile care slăbesc credința și care se află în umplerea religiei cu inovații.

Dacă se spune: *«Acestuia i se opune faptul că aceste prilejuri au fost ținute de oameni învățați și virtuoși. Ele au foloase pe care credinciosul le găsește în inima sa și în alte privințe, precum înduioșarea inimii, răspunsul la rugă și altele asemenea»*,

53 Relatat de Muslim, Cartea postului, capitolul despre caracterul nerecomandat al postului ținut numai vinerea, nr. 1144.

răspundem: fără îndoială, cel care le împlinește în urma unei interpretări, a unui efort de judecată sau a urmării altcuiva primește răsplată pentru intenția sa bună și pentru ceea ce face în măsura în care fapta este legiuită. Partea ei care este inovație îi poate fi iertată, dacă este dintre cei care au o scuză pentru efortul lor de judecată ori pentru urmarea altcuiva. Aceasta nu împiedică însă socotirea ei ca nerecomandată, oprirea ei și înlocuirea cu o faptă legiuită, lipsită de inovație.

Se mai spune: dacă unii au făcut-o, alții au lăsat-o, fiind încredințați că este nerecomandată, iar alții au condamnat-o. Aceștia nu sunt mai prejos în virtute decât cei care au făcut-o. De partea lor se află îndeobște înaintașii, care sunt mai buni decât cei de mai târziu. Folosului aflat în ea i se opune stricăciunea inovației, care cântărește mai mult decât acel folos. Dintre aceste stricăciuni:

1. Stricăciunea stărilor inimii sau a convingerilor.

2. Inimile le găsesc plăcute, le caută și ajung să se mulțumească prin ele în locul multor practici ale Sunnei.

3. Din pricina lor, grija celor de seamă și a oamenilor de rând pentru practicile Sunnei și pentru îndatoririle obligatorii se micșorează, iar dorința de a le împlini slăbește.

4. Binele ajunge să fie socotit rău, iar răul, bine.

5. Ele cuprind multe dintre lucrurile pe care Legea le socotește nerecomandate.

6. Firea omului se grăbește să se desprindă din legătura urmării.

Sărbătorile inventate legate de anumite timpuri

Numele de sărbătoare se folosește pentru un loc, un timp sau o adunare. În privința timpului, sunt trei feluri:

Primul: O zi căreia Legea nu i-a dat nicio cinstire deosebită, care nu era amintită în vremea înaintașilor și în care nu s-a petrecut nimic care să-i impună cinstirea. Un exemplu este prima joi din Rajab și noaptea de vineri care o urmează, numită *«ar-Raghā'ib»*. Cinstirea acestei zile și a acestei nopți a apărut abia

după veacul al patrulea. Hadithul privitor la ele este născocit, potrivit înțelegerii unanime a învățaților.

Al doilea: Un timp în care s-a petrecut ceva ce nu impune transformarea lui într-un prilej de sărbătoare și pe care înaintașii nu l-au cinstit în mod aparte. Un exemplu este ziua de optsprezece Dhū al-Ḥijja, în care Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, a ținut predica de la Ghadīr Khumm, la întoarcerea din pelerinajul de adio. În ea a îndemnat la urmarea Cărții lui Allah și la grija față de familia sa. Unii dintre cei stăpâniți de patimi au adăugat la aceasta că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, i-ar fi încredințat lui ʿAlī succesiunea printr-o desemnare limpede, că tovarășii săi s-ar fi înțeles să ascundă această desemnare și că ar fi nesocotit dreptul celui desemnat, devenind nelegiuiți și necredincioși, afară de câțiva. Transformarea acelei zile într-o sărbătoare este un lucru adus nou, fără temei.

La fel este ceea ce aduc nou unii oameni, fie pentru a se întrece cu creștinii în privința nașterii lui ʿĪsā, fie din iubire și cinstire pentru Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, socotind ziua nașterii lui o sărbătoare. Aceasta, deși oamenii se deosebesc asupra datei nașterii sale. Înaintașii nu au făcut-o, cu toate că pricina de a o face exista, iar o piedică nu era. Dacă ar fi fost un bine în sine sau un bine precumpănitor, înaintașii ar fi fost mai îndreptățiți decât noi să-l împlinească: ei îl iubeau și îl cinsteau mai mult decât noi pe Trimisul lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și erau mai dornici de bine.

Desăvârșirea iubirii și a cinstirii lui stă în urmarea lui, în ascultarea poruncii sale, în însuflețirea Sunnei sale, în lăuntru și la vedere, în răspândirea celor cu care a fost trimis și în străduința pentru aceasta cu inima, mâna și limba.

Ai de păstrat două purtări:

Prima: Să fii dornic să urmezi Sunna în lăuntru și la vedere, în privința ta, a celor apropiați ție și a celor care te ascultă.

A doua: Să-i chemi pe oameni la Sunna după putere.

Pătrunde adevărul religiei și privește la foloasele și stricăciunile pe care faptele le cuprind potrivit Legii, astfel încât, atunci când

se înghesuie unele peste altele, să dai întâietate celui mai vrednic dintre lucrurile bune și să chemi la el, să condamni răul cel mai grav și să dai întâietate celei mai puternice dintre două dovezi. Aceasta este însușirea deosebită a învățaților acestei religii.

Credinciosul este cel care cunoaște binele și condamnă răul. Nu-l împiedică faptul că unii fățarnici i se alătură în chip vădit în poruncirea acelui bine și în oprirea acelui rău și nici faptul că unii învățați credincioși au altă părere.

Al treilea fel: Un timp cinstit de Lege, precum ziua de ʿĀshūrāʾ. În el se pot aduce lucruri pe care unii le socotesc virtuoase. Astfel, unele grupuri stăpânite de patimi au introdus în acea zi însetarea, întristarea și adunarea. Alții au introdus lucruri întemeiate pe hadithuri născocite și fără temei, precum pretinsa virtute a îmbăierii în acea zi. S-au transmis și relatări cunoscute despre sporirea cheltuielilor pentru familie. Mai aproape de adevăr este că acestea au fost născocite când s-a ivit învrăjbirea dintre nāṣiba și rāfiḍa: unii au făcut din ʿĀshūrāʾ o zi de doliu, iar ceilalți au născocit relatări care îndemnau la belșug în ea. Ambele sunt neîntemeiate.

Aceștia au inovație și rătăcire, iar aceia au inovație și rătăcire, chiar dacă șiiții au mai multă minciună și o stare mai rea.

Din acest capitol face parte și noaptea de la mijlocul lui Shaʿbān. S-au transmis hadithuri despre virtutea ei, iar unii înaintași o alegeau pentru rugăciune. Unii învățați dintre înaintași și alții au tăgăduit virtutea ei și au criticat hadithurile transmise despre aceasta. Totuși, mulți dintre învățați, sau cei mai mulți, îi recunosc virtutea. Cât despre alegerea numai a zilei de la mijlocul lunii pentru post, aceasta nu are temei; dimpotrivă, alegerea ei în mod aparte este nerecomandată. La fel este transformarea ei într-un prilej pentru pregătirea unor mâncăruri. Adunarea care a fost introdusă în noaptea de la mijlocul lunii pentru rugăciunea numită al-alfiyya este nerecomandată și nu a fost legiuită.

Hadithul ridicat la Profet despre această rugăciune al-alfiyya este mincinos și născocit, potrivit înțelegerii unanime a cunoscătorilor hadithului.

Într-o zi virtuoasă poate fi adusă și o sărbătoare legată de un loc, alături de sărbătoarea legată de timp: de pildă, a merge cu țintă la mormântul celui despre care se are o părere bună, pentru adunarea la el în ziua de ʿArafa, ori a călători la Bayt al-Maqdis pentru o adunare de ʿArafa. Cât despre omul care merge la moscheea din localitatea sa pentru rugă și pomenire, acesta este ceea ce se numește adunarea de ʿArafa în orașe, asupra căreia învățații au avut păreri diferite. A amintit apoi deosebirea lor de păreri și argumentele lor.

Sărbătorile inventate legate de anumite locuri

Cât despre lucrurile aduse nou la sărbători, precum suflarea în corni și lovirea tobelor, acestea sunt nerecomandate atât la sărbătoare, cât și în alte timpuri. Prilejurile trebuie ținute așa cum le țineau primii înaintași: prin rugăciune, predica legiuită, preamărirea lui Allah și milostenia de la sărbătoarea încheierii postului, iar la sărbătoarea jertfei prin înjunghierea animalelor. Oamenii sunt delăsători în privința preamăririi lui Allah legiuite. Unii imami nu țin predica bărbaților, apoi femeilor. Unii nu înjunghie animalul după rugăciune, în locul de rugăciune, ceea ce înseamnă lăsarea Sunnei pentru alte lucruri care nu fac parte din ea. Religia înseamnă împlinirea binelui și poruncirea lui, precum și lăsarea răului și oprirea lui.

Sărbătorile legate de locuri se împart în trei feluri:

Primul: Un loc căruia Legea nu i-a dat nicio particularitate, în care nu există vreo virtute și nimic care să impună preferarea lui. A merge cu țintă la el sau a urmări adunarea acolo pentru rugăciune ori pentru altceva este o rătăcire limpede. Dacă acolo se află urme ale necredincioșilor, fie evrei, creștini sau alții, lucrul este și mai urât și mai vădit.

Cel care merge cu țintă într-un loc, nădăjduind binele prin această alegere, fără ca Legea să o fi recomandat, săvârșește unul dintre lucrurile condamnabile. Unele asemenea fapte sunt mai grave decât altele, fie că locul este un copac, un izvor curgător, un canal, un munte ori o peșteră. A amintit multe exemple la paginile 316–319, apoi a spus:

Cât despre răspunsul la rugă — adică la ruga celui care se roagă în acele locuri de vizitare —, pricina lui poate fi nevoia apăsătoare a celui care se roagă și întoarcerea lui sinceră către Allah, ori numai mila lui Allah Preaînaltul față de el. Poate fi și un lucru hotărât de Allah Preaînaltul, care nu s-a întâmplat pentru ruga lui, sau se poate datora altor pricini, chiar dacă este o încercare pentru cel care s-a rugat.

Al doilea fel de locuri

Al doilea fel: Un loc care are o particularitate, dar aceasta nu impune transformarea lui într-o sărbătoare, săvârșirea rugăciunii la el sau a altor acte de adorare, precum mormintele profeților și ale celor drepți. A fost oprită transformarea lor în locuri de revenire sărbătorească.[54]

Mormântului musulmanului i se cuvine cinstirea adusă de Sunna, căci este casa musulmanului mort. Nu se lasă asupra lui nicio necurăție, potrivit înțelegerii unanime, nu se pășește pe el, nu este călcat în picioare și nu se stă rezemat de el. Nu se zăbovește lângă el prin vorbe sau fapte urâte care îi vatămă pe cei morți. Când cineva merge la el, este recomandat să-l salute pe cel din mormânt și să se roage pentru el. Cu cât mortul a fost mai virtuos, cu atât dreptul său este mai întărit.

Această interdicție — adică interdicția de a porni într-o călătorie cu țintă spre alte moschei decât cele trei — cuprinde călătoria la moschei și la locurile de vizitare, precum și orice loc spre care se urmărește călătoria pentru locul însuși, ca apropiere de Allah și act de adorare.

Credinciosului nu-i revine să le ceară trimișilor să-i lămurească felurile stricăciunilor. Lui îi revine numai ascultarea lor.

Calea profeților, binecuvântarea și pacea asupra lor, era să le poruncească oamenilor cele care îi îndreaptă și să le oprească cele care îi strică. Nu-i ocupau cu vorbirea despre cauzele lucrurilor create, așa cum fac filozofii, căci aceasta aduce multă osteneală și puțin folos ori chiar vătămare.

54 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea riturilor pelerinajului, capitolul despre vizitarea mormintelor, nr. 2042.

Mai mult, explicarea înrâuririi unora dintre aceste cauze poate deveni o încercare pentru cel slab la minte și în religie: mintea i se tulbură, iar el rătăcește, dacă nu primește cunoașterea și credința care să-i aducă îndrumare și certitudine.

Recomandarea faptelor și luarea lor ca practică religioasă se dovedesc numai prin Cartea lui Allah Preaînaltul, prin Sunna Trimisului lui Allah, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și prin ceea ce urmau primii înaintași.

Un dar deosebit este cu adevărat acela care aduce folos în Viața de Apoi sau care aduce folos în această lume fără să vatăme în Viața de Apoi.

Mālik a spus în al-Mabsūṭ: *«Nu socotesc potrivit ca omul să se oprească la mormântul Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace. Să salute și să meargă mai departe.»* Nu este recomandat ca omul care se roagă să se îndrepte decât spre direcția spre care este recomandat să se îndrepte în rugăciune. Unii oameni aleg, în timpul rugii, să se îndrepte spre partea unde se află cel pe care îl preamăresc, fie că este la răsărit, fie în altă parte. Aceasta este o rătăcire limpede și asociere vădită.

Mālik și alți învățați au socotit nerecomandat ca oamenii din Medina să meargă de fiecare dată când unul dintre ei intră în moschee pentru a-l saluta pe Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și pe cei doi tovarăși ai săi la mormintele lor. A spus că unul dintre ei face aceasta numai când vine dintr-o călătorie sau când vrea să plece într-o călătorie și în alte împrejurări asemenea. Unii au îngăduit salutarea lui când omul intră în moschee pentru rugăciune sau pentru altceva. Cât despre a merge mereu la mormânt numai pentru binecuvântare și salut, nu știu pe nimeni care să fi îngăduit-o, căci aceasta este un fel de transformare a lui într-o sărbătoare. Și acest lucru este o inovație. Muhājirūnii și anṣārii veneau la moschee în fiecare zi, în timpul lui Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī, Allah să fie mulțumit de ei. Se rugau de cinci ori, dar nu veneau la mormânt ca să-l salute, fiindcă știau că Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, socotea aceasta nerecomandată și le-o oprise. Îl salutau la intrarea în moschee, la ieșirea din ea și în tashahhud.

Ori de câte ori a slăbit ținerea legămintelor profeților și s-a împuținat credința comunităților, acestea au înlocuit-o cu inovațiile, asocierea și celelalte lucruri pe care le-au adus noi.

De la înaintași s-a transmis că este nerecomandat să stai la mormânt pentru rugă; aceasta este părerea mai corectă.

Obișnuința de a merge cu țintă într-un anumit loc, la un anumit timp care revine în fiecare an, lună sau săptămână, este tocmai înțelesul sărbătorii.

Celelalte acte de adorare nu se săvârșesc la morminte

Oamenii au două păreri cunoscute:

Prima: Răsplata actelor de adorare trupești, precum rugăciunea, recitarea și altele asemenea, ajunge la mort, așa cum ajunge la el răsplata actelor de adorare prin bunuri, potrivit înțelegerii unanime. Aceasta este părerea lui Abū Ḥanīfa, Aḥmad și a altora, precum și părerea unei părți dintre adepții lui Mālik și ash-Shāfiʿī. Ea este cea corectă, datorită multor dovezi pe care le-am amintit în altă parte.

A doua: Răsplata actului de adorare trupesc nu ajunge nicidecum la mort. Aceasta este părerea cunoscută printre adepții lui ash-Shāfiʿī și Mālik.

Cât despre faptul că mortul aude vocile, de pildă recitarea și altele, acesta este adevărat. A fost transmis de la Aḥmad. Ei au amintit și relatări potrivit cărora mortul suferă din pricina neascultărilor săvârșite lângă el.

Dintre lucrurile oprite: zăbovirea și locuirea lângă mormânt

Să știi că profeții și oamenii drepți îngropați socotesc foarte urâte cele care se fac la mormintele lor, așa cum al-Masīḥ socotește urâte cele pe care creștinii le fac în privința lui.

Spusele învățaților despre locurile în care au stat profeții și despre mersul cu țintă la ele

Cel care ascultă cu mintea cuvintele lui Allah și cuvintele Trimisului Său și cugetă la ele cu inima va găsi în ele înțelegere, dulceață, îndrumare, vindecare a inimilor, binecuvântare și folos

pe care nu le găsește în nicio altă vorbire, fie ea alcătuită în versuri sau în proză. Omul cu judecată trebuie să se străduiască să urmeze Sunna în toate privințele și să înlocuiască orice inovație pe care o socotește bună cu ceva din Sunna care este mai bun decât ea. Cine caută binele îl primește, iar cine se ferește de rău este păzit de el.

Când a amintit ceea ce s-a transmis de la ʿAbd Allāh ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi, că urmărea locurile pe unde trecuse Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și în care se rugase fără să le fi ales în mod aparte, pentru a merge pe acolo și a se ruga în ele,[55] a spus:

Niciun alt tovarăș nu a fost de aceeași părere cu el. Nu s-a transmis de la califii drept călăuziți și nici de la ceilalți muhājirūni și anșāri că ar fi făcut aceasta. A spus: părerea corectă este cea a majorității tovarășilor, căci urmarea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, înseamnă ascultarea poruncii sale și să faci ceea ce a făcut el în felul în care a făcut-o. Dacă a urmărit adorarea într-un loc, atunci îl urmezi urmărind adorarea în acel loc, precum mersul cu țintă la locurile riturilor pelerinajului și la moschei. Dar dacă a poposit într-un loc pentru că se potrivea să poposească atunci, fără să fi urmărit acel loc anume, iar noi știm că nu l-a ales în mod aparte, atunci alegerea noastră a acelui loc nu înseamnă urmarea lui, căci faptele sunt după intenții.

Asocierea și toate celelalte inovații se întemeiază pe minciună și născocire. De aceea, cu cât cineva este mai departe de unicitatea lui Allah și de Sunna, cu atât este mai aproape de asociere, inovație și născocire. Așa sunt rāfiḍa: ei sunt grupul cel mai mincinos dintre cei stăpâniți de patimi și cel mai adâncit în asociere. Între cei stăpâniți de patimi nu se găsește cineva mai mincinos decât ei și mai departe de unicitatea lui Allah. Ajung să distrugă moscheile lui Allah în care este pomenit Numele Său, lăsându-le fără rugăciunea de vineri și rugăciunile în grup, în timp ce ridică locuri de vizitare deasupra mormintelor, așa cum

55 Relatat de Ibn Ḥibbān în Ṣaḥīḥ-ul său, 15/551, nr. 7074.

Allah și Trimisul Său au oprit.[56]

Mālik și alți învățați au socotit nerecomandat ca omul să spună: *«Am vizitat mormântul Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace.»* Nu s-a statornicit de la Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, niciun hadith despre vizitarea unui anumit mormânt, prin care să fi poruncit vizitarea acelui mormânt anume. El însuși a vizitat însă mormântul mamei sale.

Dacă omul Îi cere lui Allah Preaînaltul printr-un lucru pe care El l-a făcut pricină pentru evlavie și pentru faptele drepte cerute, atunci aceasta este cererea printr-o pricină pe care El Însuși a făcut-o pricină. Dar dacă cere prin ceva care nu este pricină pentru lucrul cerut, fie că jură prin acel lucru înaintea lui Allah — iar printr-o ființă creată nu se jură astfel înaintea lui Allah —, fie că cere prin ceva care nu duce la împlinirea lucrului cerut, cererea lui este lipsită de folos.

Prin adresare și chemare se poate urmări aducerea celui chemat înaintea inimii, astfel încât omul să i se adreseze celui prezent în inima sa, așa cum spune cel care se roagă:

السلام عليك أيها النبي

Pacea fie asupra ta, o, Profetule!

Omul face aceasta adesea: i se adresează în sinea sa celui pe care și-l închipuie, chiar dacă în afară nu există cineva care să audă acea adresare.

Trebuie deosebite spusele *«atributele sunt altceva decât esența»* de spusele *«atributele sunt altceva decât Allah»*. A doua afirmație este neîntemeiată, căci numele Allah Îl desemnează pe Cel Căruia Îi aparțin și atributele Sale. Nu este la fel cu ceea ce este numit *«esență»*, căci atributele nu sunt cuprinse în acest nume. De aceea nu se spune că atributele lui Allah sunt în plus față de El, chiar dacă se spune că atributele sunt în plus față de esență.

56 La pagina 439: «Rāfiḍa sunt o comunitate lipsită de ajutor, fără judecată sănătoasă, fără transmitere limpede, fără religie primită și fără izbândă în viața lumească.» Ibn ʿUthaymīn, Allah să aibă milă de el.

Căutarea apropierii de Allah prin profeți și prin oamenii drepți se face în două feluri: fie prin ascultarea și urmarea lor, fie prin ruga și mijlocirea lor. Cât despre simpla rugă a omului și căutarea apropierii prin ei, fără să-i asculte și fără ca vreunul dintre ei să mijlocească pentru el, acestea nu-i aduc folos, chiar dacă unul dintre ei are un rang mare înaintea lui Allah Preaînaltul.

Aici sunt de discutat trei chestiuni:

Prima: A-l urma — adică pe Profet, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace — în forma faptei pe care a făcut-o, fără să-i fie cunoscută intenția în acea faptă sau fără să existe pricina pentru care a făcut-o. Asupra acesteia este o deosebire de păreri cunoscută. Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, se numără printre cei care urmează această cale.

A doua: A alege în mod aparte acel loc pentru a se ruga acolo, fără să fie timpul rugăciunii sale, ci începând rugăciunea pentru locul însuși. Aceasta nu s-a transmis nici de la Ibn ʿUmar, nici de la altcineva.

A treia: Locul să nu se afle în drumul său, ci omul să se abată din drumul său spre el sau să călătorească până acolo, într-o călătorie lungă ori scurtă. De pildă, cine merge la muntele Ḥirāʾ, la Thawr sau la aṭ-Ṭūr ca să se roage ori să facă rugi acolo. Profetul, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, și niciunul dintre tovarășii săi nu făceau aceasta. Adorarea Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, la Ḥirāʾ a fost înainte de trimiterea sa. După aceea, nici el, nici vreunul dintre tovarășii săi nu s-au mai dus acolo. Cine transformă mersul acolo într-un act de adorare a urmat altă cale decât a lor și a legiuit în religie ceea ce Allah nu a îngăduit.

Al-Masjid al-Ḥarām este moscheea spre care ne-a fost legiuit să mergem cu țintă pentru rugăciune, rugă, înconjurarea Kaʿbei și alte acte de adorare. Nu ne-a fost legiuit să mergem cu țintă spre o altă moschee anume din Mecca.

Când a amintit călătoria la cele trei moschei, a spus: pentru celelalte moschei nu este legiuită o călătorie cu țintă, potrivit înțelegerii unanime a învățaților.

În Medina nu există altă moschee la care să fie legiuit să mergi în mod aparte, afară de moscheea Qubā'.

Despre al-Masjid al-Aqṣā

O discuție bună despre Bayt al-Maqdis și stânca sa.

O discuție despre Kaʿb al-Aḥbār și virtuțile ținutului ash-Shām.

Despre hadithul mursal, hadithul muʿallaq și ceea ce se relatează de la oamenii Cărții.

Tovarășii Profetului, Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace, dintre primii înaintași și cei care i-au urmat cu bunătate cunoșteau religia mai bine decât cei veniți după ei. Nimeni nu are dreptul să se împotrivească celor pe care le urmau.

Temeiul religiei musulmanilor

Cuvântul *«islam»* cuprinde supunerea și ascultarea, precum și sinceritatea.

Mai multe grupuri dintre cei preocupați de cercetarea rațională și de kalām, precum și dintre cei preocupați de adorare și voință, au greșit în înțelesul unicității lui Allah. Un grup a crezut că aceasta înseamnă negarea atributelor, ba chiar și negarea Numelor frumoase. S-au numit pe ei înșiși adepți ai unicității lui Allah și au afirmat o esență dezbrăcată de atribute și o existență absolută, cu condiția de a fi lipsită de orice determinare. Rațiunea limpede, potrivită transmiterii autentice, arată că așa ceva nu există decât în minți, nu în realitatea concretă.

Un alt grup a crezut că unicitatea înseamnă recunoașterea stăpânirii lui Allah și a faptului că Allah a creat totul, iar dumnezeirea ar fi puterea de a crea din nimic. Ei nu au știut că politeiștii arabi recunoșteau această unicitate. Simpla ei recunoaștere nu-l scapă pe om de asociere, care este cel mai mare dintre păcatele mari.

Dumnezeul este Cel adorat, pe Care inimile Îl adoră. Faptul că El merită dumnezeirea cuprinde în mod necesar atributele desăvârșirii.

Un grup care a vorbit despre unicitate pe calea sufismului a crezut că unicitatea stăpânirii lui Allah este țelul, iar pierderea de sine în ea este capătul drumului. Au crezut că celui care ajunge să

o contemple nu i se mai cere să socotească binele drept bine și răul drept rău. Aceasta i-a dus la anularea poruncii și a interdicției, a făgăduinței și a amenințării.

Acei inovatori au inclus negarea atributelor în unicitate, iar aceștia au scos din ea urmarea poruncii Sale. Când cele două păreri sunt duse până la capăt, se ajunge să nu se mai deosebească între Creator și creatură, ci să se afirme unitatea existenței, așa cum spun adepții necredinței. Unul dintre cunoscătorii lor spune: la începutul drumului, cel care îl străbate deosebește ascultarea de neascultare — adică privește la poruncă —, apoi vede ascultare fără neascultare — adică privește la hotărârea divină —, apoi nici ascultare, nici neascultare — adică privește la faptul că existența ar fi una singură. Ei nu deosebesc ceea ce este unul ca realitate individuală de ceea ce este unul ca fel. Lucrurile existente au în comun numele de existență, deși este știut în mod necesar că existența acestui om nu este însăși existența acestui cal. Au însă ceva în comun prin care se aseamănă; aceasta poate fi numită un universal absolut, o măsură comună și altele asemenea.

Allah, slăvit să fie, Și-a trimis profeții cu afirmarea amănunțită și negarea cuprinzătoare. Ei au afirmat Numele și atributele și au negat asemănarea Lui cu făpturile. Cei care li se împotrivesc dintre filozofii negatori și alții au întors lucrurile: au venit cu o negare amănunțită și o afirmare cuprinzătoare. Ei spun: *«Nu este așa, nu este așa, nu este așa.»* Când vor să afirme, spun: *«O existență absolută, cu condiția negării»* sau *«cu condiția de a fi lipsită de orice determinare»*, deși ei înșiși recunosc în logica lor grecească faptul că absolutul condiționat prin lipsa oricărei determinări nu există în afara minții.

Cât despre trimiși, calea lor este calea Coranului. Allah Preaînaltul a spus:

﴿سُبْحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلْمُرْسَلِينَ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Slavă Domnului tău, Domnul măreției, mai presus de ceea ce Îi atribuie! Pace asupra trimișilor! Și toată lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor!

Coran 37:180-182

Credinciosul să se străduiască să împlinească știința și credința și să-L ia pe Allah drept Călăuzitor, Ajutător, Judecător și Ocrotitor. El este cel mai bun Ocrotitor și cel mai bun Ajutător. Domnul tău îți este de ajuns drept Călăuzitor și Ajutător.

Aici se încheie ceea ce am dorit să preluăm din cartea Șeicului Islamului Ibn Taymiyya, Iqtiḍāʾ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm li-mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm, străduindu-ne de cele mai multe ori să-i redăm vorbele întocmai, iar uneori redând înțelesul lor. Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să pună binecuvântare în ceea ce am preluat, să facă prin acestea folos, așa cum a făcut prin lucrarea de la care am pornit, și să ne călăuzească pe noi și pe musulmani spre bine și îndreptare. El este Darnic și Generos.

Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace Profetului nostru Muḥammad, familiei și tuturor tovarășilor săi.

Preluarea s-a încheiat luni, douăzeci și opt Muḥarram, luna sfântă a lui Allah, anul o mie patru sute.

Glosar

Sunna السنة
Calea și învățătura Profetului Muḥammad, cuvintele, faptele și încuviințările sale; în această lucrare, temei al urmării religioase.

bidʿa بدعة
Inovație în religie: o practică adusă nou și luată drept religie fără temei legiuit. Lucrarea deosebește acest sens de folosirea lingvistică mai largă a cuvântului.

tawḥīd توحيد
Recunoașterea unicității lui Allah în stăpânire, adorare, Nume și atribute, potrivit distincțiilor cercetate în lucrare.

shirk شرك
Asocierea cu Allah a altcuiva în ceea ce Îi este propriu, îndeosebi în adorare.

ʿīd عيد
Prilej care revine și este ținut prin adunare sau cinstire; autorul discută atât timpul, cât și locul unei asemenea reveniri.

ijtihād اجتهاد
Efortul învățatului de a ajunge la judecata religioasă prin cercetarea dovezilor.

taqlīd تقليد
Urmarea judecății altcuiva; lucrarea discută și împrejurările în care cel care urmează poate fi scuzat.

muhājirūn المهاجرون
Tovarășii Profetului care au emigrat pentru credința lor, îndeosebi de la Mecca la Medina.

anṣār الأنصار
Tovarășii Profetului din Medina care i-au primit și sprijinit pe emigranți.

tashahhud تشهد

Mărturisirea și rugile rostite în ședereа din rugăciunea rituală, în care este cuprins și salutul adresat Profetului.

takbīr تكبير

Preamărirea lui Allah prin rostirea formulei Allāhu akbar — Allah este Cel mai Mare.

Bibliografie

1. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, Mukhtārāt min Iqtiḍāʾ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm, Muʾassasat al-Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn al-Khayriyyah, ediția a II-a, 1434 H.

2. Ibn Taymiyya, Iqtiḍāʾ aṣ-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm, lucrarea din care Ibn ʿUthaymīn a alcătuit prezenta selecție. Prefața selecției indică ediția a II-a, Maṭbaʿat al-Sunna al-Muḥammadiyya.

3. Coranul. Textul arab al citatelor: Tanzil Project, Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.

4. Al-Bukhārī, al-Ṣaḥīḥ, citat în text și în note.

5. Muslim, al-Ṣaḥīḥ, citat în text și în note.

6. Abū Dāwūd, al-Sunan, citat în note.

7. Al-Tirmidhī, al-Jāmiʿ, citat în note.

8. Al-Nasāʾī, al-Sunan, citat în note.

9. Ibn Mājah, al-Sunan, citat în note.

10. Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Musnad, citat în note.

11. Mālik ibn Anas, al-Muwaṭṭaʾ, citat în note.

12. Ibn Ḥibbān, al-Ṣaḥīḥ, citat în nota despre urmarea locurilor în care s-a aflat Profetul.

13. Al-Bayhaqī, al-Sunan al-kubrā, citat în note.

14. Al-Bayhaqī, Shuʿab al-īmān, citat în note.

15. Ibn Abī Shayba, al-Muṣannaf, citat în note.

16. Al-Ṭabarānī, al-Muʿjam al-kabīr, citat în note.

17. Al-Ḥākim, al-Mustadrak, citat în note.

18. Ibn al-Jawzī, al-Mawḍūʿāt, citat în note.

19. Ibn ʿAsākir, Tārīkh Dimashq, citat în note.

20. Abū Bakr al-Marwadhī, al-Waraʿ, citat în note.

21. Al-Naysābūrī, Masāʾil al-imām Aḥmad, citat în note.

22. Al-Rāzī, Mukhtār al-ṣiḥāḥ, citat pentru înțelesul cuvântului al-jalam.

23. Ibn Taymiyya, Majmūʿ al-fatāwā, citat în nota de atribuire a unei spuse.

Indice

adorare 1, 4, 11, 30, 34, 36, 38, 45, 48, 59, 60, 62, 70, 79, 81, 84, 85
arabi 51, 52, 53, 54, 55, 56, 85
asemănare 11, 18, 24, 29, 37, 39, 47, 57, 63, 65
creștini 11, 20, 30, 37, 44, 78
evrei 6, 11, 20, 30, 37, 58, 78
Ibn Taymiyya 2, 3, 14, 87
Ibn ʿUmar 28, 48, 51, 82, 84
inovație 75, 77, 80, 82
limba arabă 56, 62
Mālik 26, 32, 49, 69, 70, 80, 81, 83
morminte 10, 37, 81
neînțelegere 15, 17, 18
post 68, 69, 74, 77
rugăciune 10, 14, 32, 34, 35, 37, 42, 46, 51, 62, 68, 73, 74, 77, 78, 80, 84
sărbători 65, 66, 69, 73, 78
Sunna 2, 4, 11, 12, 18, 21, 49, 63, 69, 71, 73, 76, 79, 80, 82
ʿĀshūrāʾ 57, 58, 60, 77

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

SUNNA ȘI URMAREA CĂII DREPTE

Credință, practică și deosebire

Selecții și însemnări ale șeicului Ibn ʿUthaymīn.

Urmarea Sunnei, sărbătorile și practicile religioase, inovațiile și cinstirea locurilor, cercetate prin argumente și distincții din lucrarea lui Ibn Taymiyya.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro